

- plebania, drewn., 1931 r.
- dom parafialny, drewn., pocz. XX w.
- 2. Dom nr 43, drewn., po 1944 r.
- 3. Młyn wodny, drewn., koniec XIX w.
- 4. Cmentarz rzymskokatolicki */

Siennica Głazy

- 1. Dom nr 4, drewn., k. XX w.

Siennica Kławy

- 1. Chlewik w zagrodzie nr 1, drewn., k. XIX w.

Siennica Lipusy

- 1. Stodoła w zagrodzie nr 2, drewn., 1930 r.

- 2. Dom nr 3, drewn., k. XIX w.

- 3. Obórka, drewn., k. XIX w.

Siennica Łukasze

- 1. Zagroda nr 6:

- dom, drewn., l. 20 XX w.,

- Chlewik, drewn., l. 20 XX w.

- 2. Dom nr 7, drewn., pocz. XX w.

Siennica Puziki

- 1. Chlewik w zagrodzie nr 1, drewn., ok. 1900 r.

- 2. Dom nr 5, drewn., przed I wojną światową.

Siennica Święchy

- 1. Zagroda nr 15:

- dom, drewn., pocz. XX w.,

- stodoła, drewn., 1761 r.

Świeck Strumiany

- 1. Kapliczka przydrożna, drewn., XVIII w.

- 2. Dom nr 12, drewn., pocz. XX w.

- 3. Grodzisko, XI-XIII w. */

- 4. Cmentarzysko, XII-XIII w. */

- 5. Osada */

Zalesie Stare

- 1. Dom nr 3, drewn., pocz. XX w.

Zalesie Stefanowo

1. Zagroda nr 5:

- obora, drewn., ok. 1920 r.
- stodoła, drewn., ok. 1920 r.

Zaręby Góry Lesne

1. Dom nr 5, drewn., 1879 r.

Zaręby Święchy

1. Zagroda nr 1:

• dom, drewn., ok. 1914 r.

• chlew, drewn., ok. 1914 r.

• stodoła, drewn., ok. 1914 r.

2. Zagroda nr 3:

• dom, drewn., pocz. XX w.

• stodoła, drewn., pocz. XX w.

*/ obiekty zabytkowe (wpisane do rejestru zabytków)

2. ZABYTKI I STANOWISKA ARCHEOLOGICZNE

1. Święck Strumiany st. 1 (wpis do rej. A-152)

2. Święck Strumiany st. 2

3. Święck Strumiany st. 3 (wpis do rej. A-160)

4. Święck Strumiany st. 4 (wpis do rej. A-161)

5. Kaczyn Stary st. 1

6. Rosochate Kościelne st. 3

7. Rosochate Nartoty st. 1

8. Dąbrowa Wielka st. 1

9. Święck Strumiany st. 9

10. Rosochate Kościelne st. 5

11. Kaczyn Herbasy st. 7

12. Dąbrowa Wielka st. 3

13. Dąbrowa Wielka st. 4

14. Dąbrowa Wielka st. 5

15. Dąbrowa Wielka st. 6

Historyczny układ przestrzenny Czyżewa ma cechy rozplanowania miejskiego, nie zachował się jednak dokument potwierdzający nadanie praw miejskich. Jest to układ prosty, ograniczony do rynku i ulic wylotowych. Charakteryzuje go pewna nieregularność wynikająca ze stopniowego narastania elementów przestrzennych. Ukształtowany ok. połowy XVIII w. na gruntach starszych wsi Czyżewo Kościelne (założona pod koniec XIV w.) i Czyżewo Osada (XVII w.). Wytoczono wówczas Stary Rynek, ulicę Mazowiecką, Zarębską i ulicę Nurską oraz zaadaptowano starsze elementy – zespół kościoła parafialnego, ulicę Kościelną, Cmentarna, Cicha. Nieregularna, gęsta sieć ulic na południe od Starego Rynku powstała pod koniec XVIII w. i na początku XIX, w związku z coraz większym napływem ludności żydowskiej. W pierwszej połowie XIX w. rozpoczęto regulację układu, w 1. 40 XIX w. przeniesiono na obecne miejsce cmentarze żydowski i rzymskokatolicki, ok. połowy XIX w. wytoczono Mały Rynek. Wtedy też nastąpił bardziej dynamiczny rozwój miejscowości, co wiązało się z budową linii kolejowej. Miejscowość była własnością prywatną, w pd-wsch. części Czyżewa usytuowany był folwark gospodarczy, jednak do 1. 30 XIX w. nie było tu siedziby właścicieli. Zespół dworski założony został ok. połowy XIX w. po przeciwnej stronie rzeki Brok, funkcjonował do 1944 r..

3.1 Czyżew – historyczny układ przestrzenny

3. ZASADY OCHRONY KONSERWATORSKIEJ

28. Rosochate Kościelne st. 4
27. Czyżew Osada st. 1
26. Dmochy Bąbole st. 1
25. Dmochy Bąbole st. 2
24. Dmochy Bąbole st. 3
23. Dmochy Rodzonki st. 1 (wpis do rej. A-155,156,157)
22. Gromadzyn Szepielaki st. 2
21. Gromadzyn Krzeczkowo st. 1
20. Rosochate Kościelne st. 30
19. Kaczyn Stary st. 10
18. Rosochate Kościelne st. 21
17. Świętek Strumiany st. 14
16. Świętek Strumiany st. 13

Układ przestrzenny Czyżewa należy objąć ochroną konserwatorską zgodnie z zasadami przewidzianymi dla strefy „B” i strefy „K”:

Strefa „B” ochrony konserwatorskiej obejmuje część układu przestrzennego ukształtowaną w XVIII w., t.j. rynek i ulice wylotowe, gdzie ochronie podlegają zachowane elementy zabyt-

Ochrona obszarów strefy „B” polega na:

- zachowaniu historycznego rozplanowania ulic i placów, a w szczególności przebiegu ulic w ich obecnych liniach rozgraniczających, na zachowaniu linii zabudowy (uksztalowanych w XIX lub na początku XX wieku) w pierzejach rynkowych, przy ulicach: Nurskiej, Zarębskiej i Mazowieckiej,
- utrzymaniu rangi kościoła parafialnego jako dominanty przestrzennej i architektonicz-

nej,

- restauracji i modernizacji technicznej obiektów zabytkowych oraz obiektów o wartości kulturowej,

- usunięciu lub odpowiedniej przebudowie obiektów dyszarmonizujących przestrzenie i architektonicznie (regulacja i ukształtowanie zachodniej pierzei Rynku),

- kształtowaniu nowych elementów układu przestrzennego z uwzględnieniem jego historycznej skali, kompozycji i dyspozycji funkcjonalno – przestrzennej,

- dostosowaniu nowej zabudowy do historycznej kompozycji urbanistycznej w zakresie sytuacji, skali, bryły i detalu.

Strefa „K” ochrony konserwatorskiej obejmuje obszary krajobrazu naturalnego i urządzonego związanego przestrzennie z historycznym założeniem urbanistycznym, czyli – dolinę rzeki Brok, dawne ogrody plebańskie, strefę cmentarzy, dawny zespół dworsko – ogrodowy.

Ochrona obszarów strefy „K” polega na:

- utrzymaniu otwartego charakteru tych terenów,

- konserwacji krajobrazu naturalnego – ukształtowania terenu, zieleni, a szczególnie sta-

rodzewu,

- wprowadzaniu nowych elementów krajobrazowych, podnoszących wartość estetyczną

terenu i podkreślających związek przestrzenny z założeniem urbanistycznym,

- ochronie zabytkowego cmentarza parafialnego rzymskokatolickiego i cmentarza ży-

dowskiego (zasady j.w.),

- ochronie zabytkowego założenia dworsko – ogrodowego (zasady j.w.).

3.2. Obiekty zabytkowe (wpisane do rejestru zabytków) objęte są ścisłą ochroną konserwatorską, która polega na ich zachowaniu i konserwacji, wszelkie prace przy obiektach i na terenach zabytkowych oraz w ich bezpośrednim otoczeniu mogą być prowadzone tylko za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,

3.3. Obiekty kulturowe (pozostałe figurujące w spisie) stanowią przedmiot zainteresowania konserwatorskiego, podlegają zachowaniu i ochronie. Prace przy obiektach kulturowych winny być uzgadniane z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków. Rozbiórka budynku o wartościach kulturowych może być dokonana tylko w uzasadnionych przypadkach (zły stan zachowania) za zgodą Wojewódzkiego Konserwatora Zabytków,

3.4 Zakożenia dworsko – ogrodowe

Ochrona zabytkowych zakożeń dworsko – ogrodowych polega na:

- zachowaniu i restauracji dworu oraz zabudowy podworskiej;
- restauracji i rekonstrukcji elementów zabytkowych układu terenu: układ komunikacyjny, podział funkcjonalny – przestrzenny, osie kompozycyjne i widokowe, ceki i zbiorniki wodne,
- zachowaniu i konserwacji starodrzewu,
- usunięciu elementów zniekształcających kompozycję zieleni (np. samosiewy) i odtworzeniu elementów zniszczonych (uzupełnianie nasadzeń),
- zakazie lokalizowania na terenie zakożenia i w jego otoczeniu inwestycji o charakterze uciążliwym – mogącym przyczynić się do zniszczenia zabytku, a także obiektów zasłaniających widok na zabytek, czy też dyszarmonizujących z jego elementami,
- wszelkie prace przy zabytku oraz działalność inwestycyjna na jego terenie winne być uzgadniane z Wojewódzkim Konserwatorem Zabytków.

3.5 Cmentarze i mogiły historyczne

Ochrona cmentarzy i mogił historycznych polega na:

- wyłączeniu ich spod wszelkiej działalności inwestycyjnej, nie związanej z ich rewalo-ryzacją,
- zachowaniu i konserwacji historycznych elementów ukształtowania terenu cmentarzy (nasypy, wały, układ alejowy, układ kwater i mogił),
- zachowaniu i konserwacji starodrzewu,
- zachowaniu i konserwacji zabytkowych nagrobków, krzyży oraz innych elementów małej architektury (ogrodzenia, bramy),

- usuwaniu elementów znikszatających (np. samosiewy),
- zakazie lokalizowania w ich bezpośrednim sąsiedztwie działalności o uciążliwym charakterze oraz obiektów zasłaniających widok na cmentarz, czy też dyszarmonizujących przestrzenie i kompozycynie z jego elementami.

3.6 Zabytki archeologiczne objęte są ścisłą ochroną konserwatorską, która polega na zakazie prowadzenia na terenie zabytka wszelkiej działalności inwestycyjnej nie związanej z jego rewaloryzacją.

3.7 Stanowiska archeologiczne objęte są obserwacją archeologiczną. Działalność inwestycyjna na ich terenie może być prowadzona, po uprzednim uzgodnieniu jej ze służbą konserwatorską, pod nadzorem archeologicznym – konserwatorskim. W przypadku stwierdzenia reliktywów archeologicznych prace winny być przerwane, a teren udostępniony do badań archeologicznych, których wyniki zadecydują o możliwości ich kontynuowania.

Opracowano na podstawie materiałów Wojewódzkiego Oddziału Służby Ochrony Zabytków w Białymstoku, Delegatura w Łomży

**STUDIUM WARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY CZYZEW OSADA**

IV SFERA SPOŁECZNA

Łomżyński Zespół Projektowo – Inwestycyjny w Łomży

Łomża, 2000

IV. SFERA SPOŁECZNA

1. DEMOGRAFIA

1.1. Dane ogólne

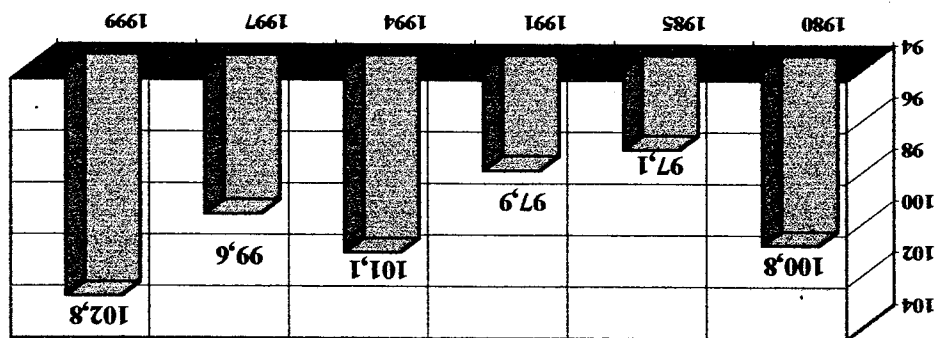
Według danych Urzędu Gminy w Czyzewie Osadzie w 1999 roku gminę zamieszkiwało 6818 osób. W liczbie tej nieznacznie przeważały kobiety, stanowiące 50,3% ogółu. Współczynnik feminizacji wynosi 101,1. Średnia gęstość zaludnienia wynosiła 54 osoby/km², (najwyższa gęstość zaludnienia wśród gmin byłego województwa łomżyńskiego).

W porównaniu do stanu z 1976 roku nastąpił niewielki spadek o 54 osoby. Wazniejsze dane dotyczące sytuacji demograficznej w gminie przedstawia tabela: (lata 1976-1997 – dane Urzędu Statystycznego w Łomży, 1999 rok – dane Urzędu Gminy)

Wyszczególnienie	1976	1980	1985	1991	1994	1997	1999
Liczba ludności ogółem	6943	7002	6796	6654	6730	6730	6889
Przyrost rzeczywisty	-59	-88	42	51	-12	20	*
Przyrost naturalny	80	12	63	42	24	10	*
Saldo migracji	-139	-100	-21	9	-336	-30	*

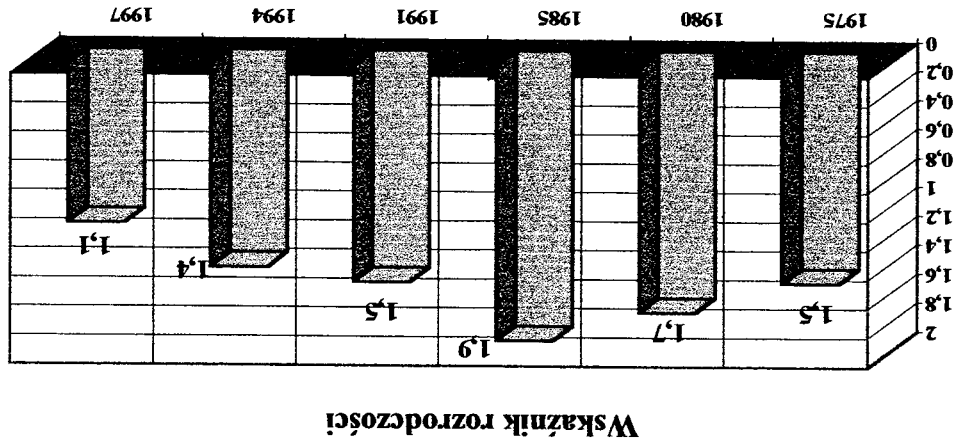
* brak danych

W okresie objętym analizą liczba ludności ulegała zmianom. Podstawowym wskaźnikiem ukazującym różnice w tym zakresie jest dynamika wzrostu zaludnienia. Określana jest przez procentowy wzrost zaludnienia w stosunku do roku poprzedniego. Przedstawia to wykres:

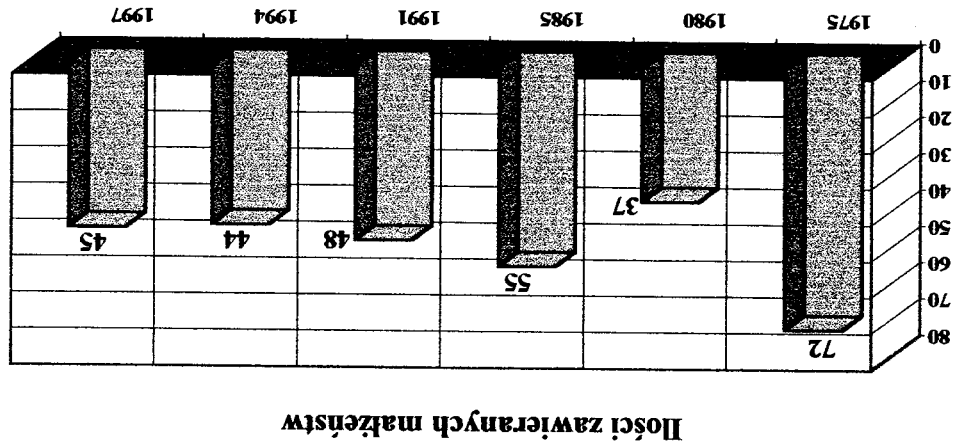

Dynamika wzrostu

W ostatnich latach zaobserwowano tendencję spadkową wskaźnika rozrodności będący stosunkiem liczby urodzeń do liczby zgonów. Przedstawia to wykres:

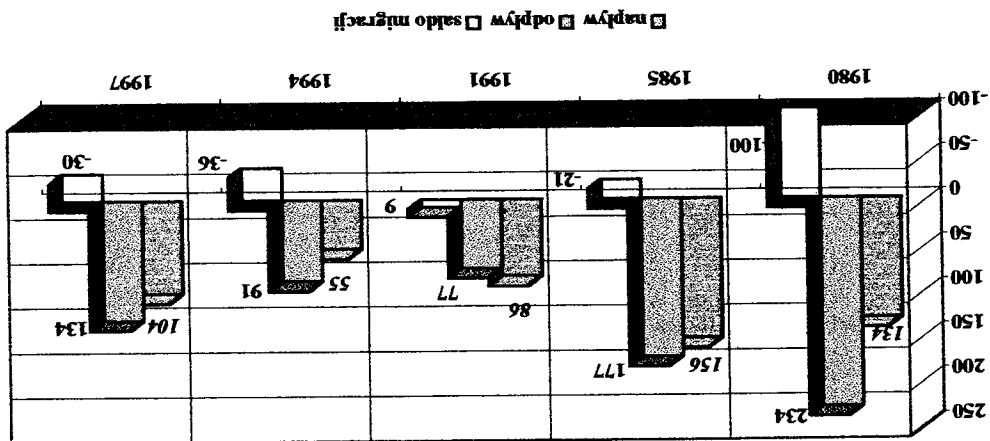
Obserwuje się tendencję spadkową w ilości zawieranych małżeństw. Małe także przeciętna wielkość rodziny, podtykowane jest to przede wszystkim zmianą stylu życia, objawiająca się zmniejszeniem przeciętnej wielkości rodziny. Ilości zawartych małżeństw przedstawia wykres:

Saldo ruchów migracyjnych przez prawie cały okres objęty analizą było ujemne. W poszczególnych latach znacznie zmieniły się jego wartości. Istotne polepszenie rozmiarów

napływ migracyjny nastąpiło w 1991 roku. Było to następstwem wzrostu atrakcyjności ośrodka gminnego – w wyniku uruchomienia zakładów mięsnych.
Rozmiary napływu i odpływu migracyjnego przedstawia wykres:

Migracje ludności

Na spadek wielkości zaludnienia ma także wpływ zmniejszenie się współczynnika dynamiki demograficznej (stosunek liczby urodzeń żywych do liczby zgonów), który w 1990 roku wynosił 1,23 zaś w 1997 już tylko 1,1 (w województwie 1,18).

Rozwój demograficzny gminy Czyzew Osada w latach 1980-1997 przedstawia tabela:

Wyszczególnienie	1980	1985	1990	1994	1997
Liczba ludności gminy:	6776	6796	6603	6730	6703
w tym kobiety	3380	3401	3293	3388	3386
w tym mężczyźni	3396	3395	3310	3342	3317
współczynnik feminizacji	99,5	100,2	99,5	101,4	102,1
przyrost naturalny	52	63	23	24	10
liczba urodzeń	130	136	122	91	96
napływ	134	156	86	55	104
odpływ	234	177	77	91	134
saldo migracji	-100	-21	9	-36	-30

Ludność w wieku:		ilość	% udział	ilość	% udział
gmina Czyzew Osada		miejscowość Czyzew Osada			
przedprodukcyjnym	1999	29,5	803	30,6	5309
produkcyjnym	3525	52	1415	15,5	5309
poprodukcyjnym	1257	18,5	407	15,5	15,5
ogółem	6781	100	2625	100	100

Struktura wieku ludności gminy Czyzew Osada jest bardziej korzystna niż na terenach wiejskich województwa podlaskiego. Charakteryzuje się wyższym udziałem ludności w wieku produkcyjnym i mniejszym udziałem ludności w wieku przedprodukcyjnym. Obciążenie społeczne – liczba osób w wieku produkcyjnym przypadająca na jednego zatrudnionego w gminie wynosi 0,36, zaś w miejscowości gminnej Czyzew Osada tylko 0,29.

W miejscowości gminnej Czyzew Osada występuje bardzo korzystna struktura wieku ludności. Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym stanowi aż 84,5%.

W wieku poprodukcyjnym udział ludności stanowi 15,5%. Struktura wieku w miejscowości Czyzew Osada w stosunku do terenu gminy w 1999 roku przedstawia się następująco:

Przedział wieku	Liczba ludności w przedziale wieku		ogółem	% udział
	- gmina Czyzew Osada			
0 - 9 lat	974	14,5	14,5	15,3
10 - 19	1119	16,7	16,7	16,3
20 - 29	922	13,8	13,8	14,5
30 - 39	828	12,4	12,4	12,1
40 - 49	900	13,4	13,4	11,2
50 - 59	561	8,4	8,4	8,7
60 lat i więcej	1399	20,8	20,8	22,0
ogółem	6703	100	100	100

Strukturę wiekową gminy Czyzew Osada w porównaniu z terenami wiejskimi województwa podlaskiego przedstawia tabela:

1.2. Struktura wiekowa

1.2. Struktura wiekowa

Strukturę wiekową gminy Czyzew Osada w porównaniu z terenami wiejskimi

województwa podlaskiego przedstawia tabela:

Przedział wieku	Liczba ludności w przedziale wieku	
	– gmina Czyzew Osada	ogółem
0 – 9 lat	974	14,5
10 – 19	1119	16,7
20 – 29	922	13,8
30 – 39	828	12,4
40 – 49	900	13,4
50 – 59	561	8,4
60 lat i więcej	1399	20,8
ogółem	6703	100
		100

Struktura wieku ludności gminy Czyzew Osada jest bardziej korzystna niż na terenach

wiejskich województwa podlaskiego. Charakteryzuje się wyższym udziałem ludności w wieku produkcyjnym i mniejszym udziałem ludności w wieku podprodukcyjnym. Obciążenie

społeczne – liczba osób w wieku produkcyjnym przypadająca na jednego zatrudnionego w

gminie wynosi 0,36, zaś w miejscowości gminnej Czyzew Osada tylko 0,29.

W miejscowości gminnej Czyzew Osada występuje bardzo korzystna struktura wieku

ludności. Udział ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym stanowi aż 84,5%.

W wieku podprodukcyjnym udział ludności stanowi 15,5%. Struktura wieku w miejscowości

Czyzew Osada w stosunku do terenu gminy w 1999 roku przedstawia się następująco:

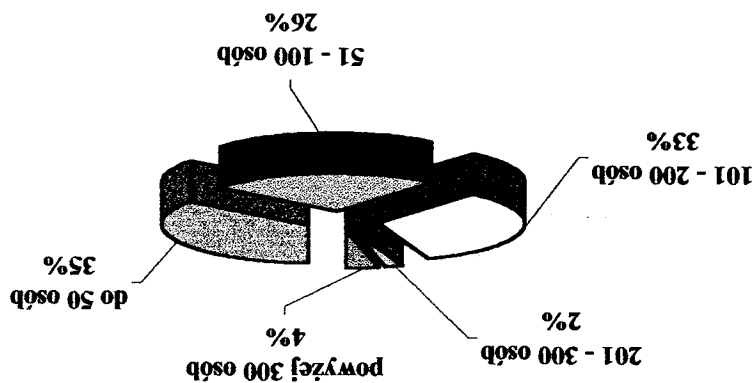
Ludność w wieku:	gmina Czyzew Osada		miejscowość Czyzew Osada	
	ilość	% udział	ilość	% udział
przedprodukcyjnym	1999	29,5	803	30,6
produkcyjnym	3525	52	1415	53,09
poprodukcyjnym	1257	18,5	407	15,5
ogółem	6781	100	2625	100

1.3 Rozmieszczenie ludności i struktura poci

W skład obszaru wchodzi 54 wsie – dane Urzędu Gminy na dzień 31.12.1999 roku. Głównym ośrodkiem obszaru jest miejscowość gminna Czyzew Osada licząca 2213 mieszkańców (ośrodek znaczenia lokalnego). Na pozostałym obszarze gminy zamieszkuje 4589 osób. Średnia gęstość zaludnienia w 1997 roku wynosiła 54 osoby/km² (średnia gęstość zaludnienia terenów wiejskich województwa wynosi 32 osoby/km²). Wsie gminy różnią się pod względem powierzchni, liczby ludności, wielkości gospodarstw rolnych. Są wśród nich jednostki małe o liczbie ludności do 50 osób. Miejscowości wyróżniające się większą ilością mieszkańców oraz lepszym wyposażeniem w obiekty usługowe to Rosochate Kościelne i Dąbrowa Wielka.

Strukturę wsi pod względem ilości mieszkańców przedstawia wykres:

Struktura wsi pod względem ilości mieszkańców

Liczbę ludności we wszystkich miejscowościach w 1999 roku przedstawia tabela:

(dane Urzędu Gminy)

Lp	Wies	Liczba ludności	Lp	Wies	Liczba ludności
1.	Czyzew Chrapki	44	28.	Krzczkowo Stare Biełki	31
2.	Czyzew Osada	2213	29.	Krzczkowo Szepielaki	59
3.	Czyzew Ruś Kol.	76	30.	Michałowo Wielkie	108
4.	Czyzew Ruś Wies	151	31.	Oldaki Magna Brok	110
5.	Czyzew Siedliska	126	32.	Rosochate Kościelne	364
6.	Czyzew Stacja	248	33.	Rosochate Nartóły	74
7.	Czyzew Sutki	171	34.	Siemnica Dąbogi	7

Ogółem			
8.	Cyzew Żłote Jabłko	132	35.
9.	Dąbrowa Cherybiny	119	36.
10.	Dąbrowa Kity	27	37.
11.	Dąbrowa Michałki	162	38.
12.	Dąbrowa Nowa Wies	185	39.
13.	Dąbrowa Szatanki	21	40.
14.	Dąbrowa Wielka	125	41.
15.	Dmochy Glinki	148	42.
16.	Dmochy Mrozy	66	43.
17.	Dmochy Rodzonki	130	44.
18.	Dmochy Wochy	130	45.
19.	Dmochy Wypychy	47	46.
20.	Godlewo Kolonia	61	47.
21.	Godlewo Piętaki	43	48.
22.	Jazwiny Koczoty	29	49.
23.	Jazwiny Piedki	4	50.
24.	Kaczyn Herbasy	124	51.
25.	Krzczkowo Gromadzyn	143	52.
26.	Krzczkowo Mianowskie	164	53.
27.	Krzczkowo Nowe Bienki	101	54.
28.	Zaręby Świąchły	62	
29.	Zaręby Skórki	67	
30.	Zaręby Górny Lesne	67	
31.	Zaręby Bindugi	70	
32.	Zalesie Stefanowo	92	
33.	Świeck Strumiany	53	
34.	Stokowo Szerzenie	44	
35.	Stokowo Bucy	59	
36.	Stary Kaczyn	161	
37.	Stare Zalesie	66	
38.	Siennica Święchły	67	
39.	Siennica Szymanki	43	
40.	Siennica Puziki	13	
41.	Siennica Pietrasze	18	
42.	Siennica Łukasze	32	
43.	Siennica Łipusy	33	
44.	Siennica Klawy	41	
45.	Siennica Jasioch	14	
46.	Siennica Gizy	46	

W strukturze płci ludności gminy występuje przewaga kobiet. Na 100 mężczyzn przypada 102,1 kobiet.

1.4. Pracujący

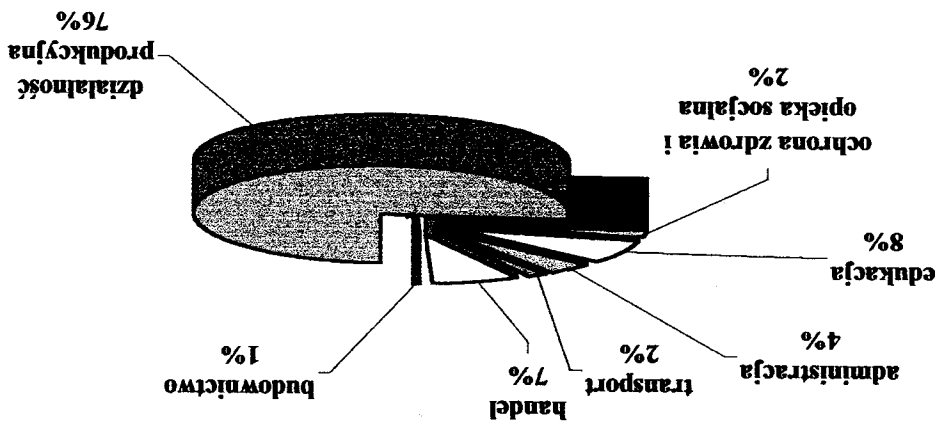
Wg danych Urzędu Gminy liczba pracujących w gminie i ośrodku gminnym przedstawia się następująco:

Wyszczególnienie	gmina	wieś gmina	razem
Pracujący poza rolnictwem	2074	1283	3357
Pracujący w rolnictwie	1385	123	1508
pracujący ogółem	3459	1406	4865

Liczba podmiotów zarejestrowanych w systemie REGON wynosiła 251, z tego 238 to zakłady osób fizycznych.

Pracujących w gospodarce narodowej (wg danych Urzędu Statystycznego w Łomży) w 1997 roku było 1461 osób, stanowiło to 21,8% ogółu mieszkańców. Struktura zatrudnienia wg sekcji Europejskiej Klasyfikacji Działalności przedstawia się następująco:

Pracujący w gospodarce narodowej wg sekcji EKD

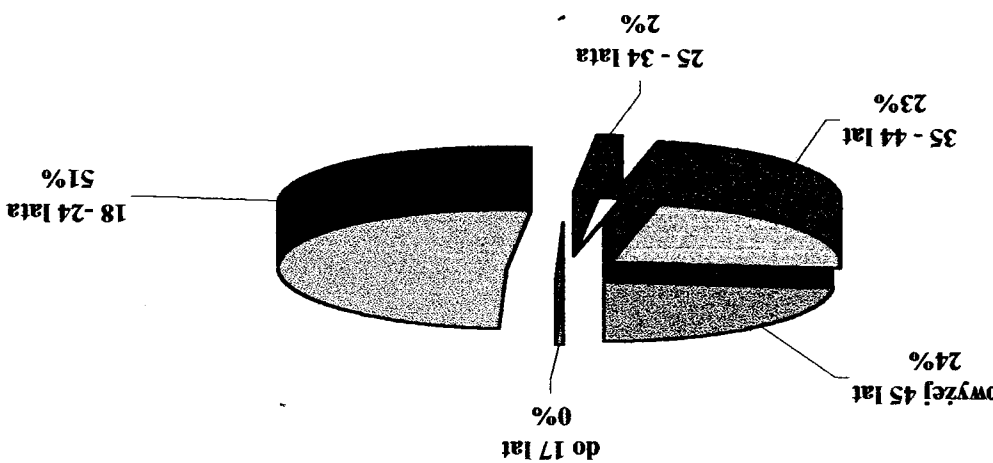

1.5. Bezrobocie

W II kwartale 1999 roku Powiatowy Urząd Pracy na terenie gminy Czyzew Osada zarejestrował 281 osób pozostających bez pracy. W porównaniu z rokiem 1996 (279 bezrobotnych) liczba ludności pozostająca bez pracy pozostaje taka sama. Wśród bezrobotnych najwięcej jest młodych ludzi w przedziale wiekowym 18 – 24 lata, często absolwentów szkół średnich i zawodowych.

Strukturę bezrobotnych wg wieku przedstawia poniższy wykres:

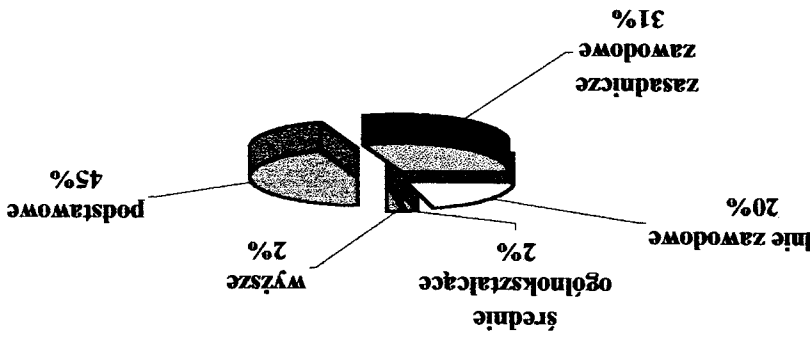
Struktura bezrobotnych wg wieku

Struktura bezrobocia wg poziomu wykształcenia w gminie Czyzew Osada podobnie jak charakterystyka udziałem bezrobotnych z wykształceniem podstawowym - 57,1%. Najmniej jest bezrobotnych z wykształceniem średnim ogólnokształcącym - 5,2%.

Struktura bezrobotnych według poziomu wykształcenia przedstawia poniższy

Struktura bezrobotnych ze względu na wykształcenie

2. OBSŁUGA LUDNOŚCI

2.1. Edukacja

■ szkolnictwo podstawowe

Szkoły podstawowe znajdują się w następujących miejscowościach:

- Czyzew Osada
- Rosochate Kościelne
- Dąbrowa Wielka
- Dąbrowa Nowa Wies
- Krzeczkowo Szepielaki

Dysponują łącznie 44 pomieszczeniami do nauczenia. W roku szkolnym 1999/2000 do szkół uczęszczało ogółem 962 uczniów. Zajęcia w szkołach prowadziło 73 nauczycieli.

Podstawowe wskaźniki charakterystyczne placówki szkolnictwa podstawowego przedstawiają się następująco:

Wskaźnik	gmina Czyzew Osada
liczba uczniów na 1 pomieszczenie do nauczenia	22
liczba uczniów na nauczyciela pełnozatrudnionego	13
liczba uczniów na szkołę	189

W szkołach występują dobre warunki nauczenia. Na 1 pomieszczenie do nauczenia przypada mniej niż 25 uczniów (średnio 22 uczniów). Korzystnie przedstawia się także rozmieszczenie przestrzenne szkół. Na terenie gminy zdecydowana większość wsi znajduje się w odległości mniejszej niż 3 km od obsługujących je placówek szkolnych. Dla dzieci mieszkających w większej odległości od szkół zapewniony jest dowóz.

■ szkolnictwo gimnazjalne

Na terenie gminy funkcjonują 2 szkoły gimnazjalne w Czyzewie Osadzie i Rosochatem Kościelnym. Mieszczą się w istniejących budynkach szkół podstawowych. Do gimnazjum uczęszcza 135 uczniów z terenu całej gminy w wieku od 13 do 16 lat. Młodzież dowożona jest autobusem szkolnym. Gimnazja dysponują 18 pomieszczeniami do nauczenia. Stwarza to korzystne warunki do nauczenia, lecz nie spełnia wymogu oddzielnego funkcjonowania gimnazjum i szkoły podstawowej.

Planowanie przedszkolne

Generalnie wychowanie przedszkolne realizowane jest w dwóch formach: w przedszkolach i w oddziałach przedszkolnych przy szkołach podstawowych. Placówki przedszkolne mają wszystkie dzieci w wieku 3-6 lat, oddziały przedszkolne tylko dzieci sześciolatnie, klasy "0".

We wsi Czyzew Osada istnieje przedszkole samorządowe o 30 miejscach. Do przedszkola przyszczęca 32 dzieci. Na terenie gminy funkcjonują oddziały przedszkolne przy szkołach podstawowych w Czyzewie Osadzie – 3 oddziały, Rosochate Kościelne – 1 oddział przedszkolny, Dąbrowa Wielka – 1 oddział przedszkolny.

Planowanie ponadpodstawowe

W miejscowości Czyzew istnieje Zespół Szkół Zawodowych. ZSZ stanowią: Liceum Techniczne, Liceum Gastronomiczne, Zasadnicza Szkoła Zawodowa. W Zespole Szkół Zawodowych kształci się 530 uczniów. Szkoła dysponuje 11 pomieszczeniami do nauki. Od 1 września 2000 roku rozpocznie działalność liceum ogólnokształcące.

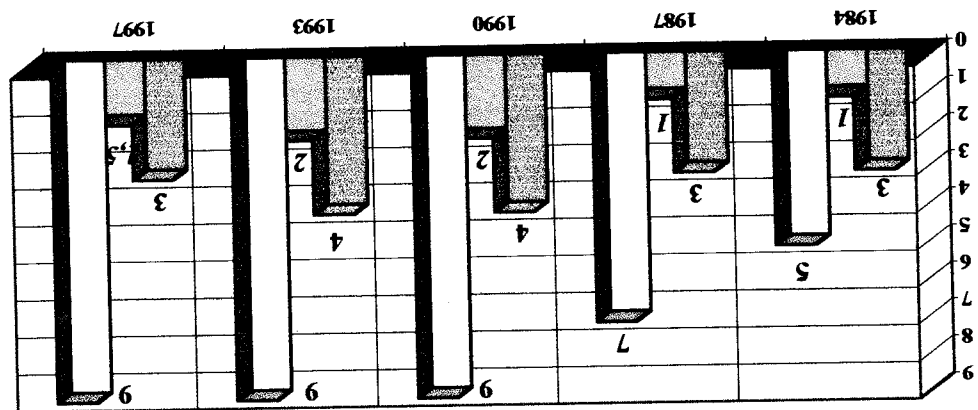
Planowanie zdrowia

Gmina Czyzew Osada znajduje się w rejonie obsługi Podlaskiej Kasy Chorych. W zakresie świadczone są przez gabinety lekarskie publicznej służby zdrowia – 10 gabinetów, 7 w Czyzewie Osadzie, 2 gabinety lekarskie we wsi Rosochate Kościelne, 1 gabinet w Wielkiej. Zatrudnionych jest 2 lekarzy ogólnych oraz 4 pielęgniarki. Obok publicznej służby zdrowia w gminie Czyzew Osada funkcjonuje 6 prywatnych gabinetów lekarskich zozowanych w miejscowości gminnej. W Czyzewie Osadzie istnieją dwie apteki.

Planowanie medyczne

W miejscowości Czyzew Osada znajduje się 1000 ludności w miejscie i gminie przedstawia się następująco:

Personel służby zdrowia na 10000 ludności

Liczba porad opieki zdrowotnej udzielonych przez lekarzy wynosiła 21,4 tysiące. Na 1 mieszkańca gminy przypadło średnio 3,2 porady (tereny wiejskie byłego województwa łomżyńskiego – 1,5).

Opieka społeczna

W gminie funkcjonuje Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej. Stałą opieką społeczną objętych jest 167 rodzin (558 osób).

2.4. Kultura

Na terenie gminy Czyzew Osada funkcjonują następujące placówki kultury:

- gminny ośrodek kultury,
- gminna biblioteka publiczna,
- punkty biblioteczne w Rosochatem Koscielnym i Dąbrowie Wielkiej.

Gminny Ośrodek Kultury w Czyzewie Osadzie mieści się w budynku, w którym znajduje się m.in. sala widowiskowa, kawiarnia. Ośrodek prowadzi różnorodną działalność kulturalno – rozrywkową. Funkcjonują kółka zainteresowań i zespół taneczny (dobre osiągnięcia na prezentacjach zespołów młodzieżowych).

Wyposazenie terenów wiejskich gminy w placówki kultury jest skromne. Do organizowania okolicznościowych imprez i zebrań mieszkańcy wykorzystują pomieszczenia remiz strażackich.

W 1990 roku na terenie gminy było 21 placówek bibliotecznych, zaś w 1999 tylko 3. Zlikwidowane zostały filie biblioteczne i punkty biblioteczne. Likwidacja placówek bibliotecz-

nych nie wpłynęła na liczbę czytelników. W stosunku do 1987 roku ich liczba pozostaje na tym samym poziomie. Od 1987 roku obserwuje się ciągły wzrost ilości wypożyczeń na 1 czy-
technika.

2.5. Handel i gastronomia

Ludność gminy obsługiwana jest przez placówki zlokalizowane w miejscowości gmin-
nej oraz przez sieć placówek handlowych w następujących miejscowościach: Kaczyn Herbasy,
Dmochy Wochy, Rosohate Kościelne, Kizieczkowo Mianowskie, Dąbrowa Wielka, Czyzew
Stacja, Dąbrowa Nowa Wieś. Rozmieszczenie przestrzenne punktów sprzedaży jest prawidłowo-
we. Część w/w placówek znajduje się w budynkach nie przystosowanych do typu usług han-
dlowych, bez własnościowego zaplecza magazynowego. Obserwuje się tendencje podwyższania
standardów świadczonych usług. W ostatnich latach znacznie zmieniła się struktura własności
placówek handlowych (sklepy prywatne).

Miejscowość Czyzew posiada bardzo dobrze rozwiniętą sieć handlowych. Zlokalizo-
wane są tu również większe sklepy wielobranżowe, zaspokajające potrzeby miejscowej ludno-
ści oraz z terenu gminy.

W gminie istnieją następujące placówki gastronomiczne:

- restauracja „Pantera” w Czyzewie Osadzie - 150 miejsc konsumenckich,
- bar gastronomiczny „Jędrus” w Czyzewie Stacji - 20 miejsc konsumenckich,
- bar gastronomiczny „Newada” w Sienicy Lipusy - 30 miejsc konsumenckich,

2.6 Sport

Bazę sportową na terenie gminy stanowią:

- sale gimnastyczne, głównie przy szkołach podstawowych,
- boiska wiejskie,
- hala sportowa - zaadaptowany budynek byłego sklepu.

W zamierzeniach gminy przewidziana jest budowa nowej hali sportowej w Czyzewie.

2.7. Administracja i łączność

Pod pojęciem "administracja" określa się zaspokojenie potrzeb w zakresie usług admi-
nistracyjnych świadczonych przez różnorodne instytucje lub grupy instytucji o zróżnicowanych
kierunkach działania - jak administracja państwowa, gospodarza, wymiaru sprawiedliwości,
obrona narodowa, gospodarka finansowa, ubezpieczenia, działalność społeczno - polityczna.

Na terenie gminy występują następujące grupy obiektów:

administracja:

- obiekty administracji samorządowej - Urząd Gminy w Czyzewie Osadzie,
- obiekty gospodarki finansowej - Bank Spółdzielczy i bank PKO w Czyzewie Osadzie,
- posterunek policji,
- parafie rzymskokatolickie we wsiach: Czyzew, Rosochate Kościelne, Dąbrowa Wielka.

łączność:

- Urząd pocztowy w Czyzewie Osadzie - 2 okienka, obsługuje ok. 6900 osób,
- Urząd pocztowy w Rosochatem Kościelnym - 1 okienko, obsługuje ok. 2800 osób,
- Urząd pocztowy w Dąbrowie W - 1 okienko, obsługuje ok. 2800 osób.

2.8. Inne usługi:

Na terenie gminy istnieje 8 jednostek straży pożarnej w następujących miejscowościach: Czyzew Osada, Rosochate Kościelne, Dąbrowa Wielka, Kaczym Herbasy, Dmochy Wochoy, Dmochy Glinki, Sienica Święchy, Dąbrowa Nowa Wies. Rozmieszczenie przestrzenne placówek jest prawidłowe. Wyposażenie jednostek straży w sprzęt specjalistyczny jest dość dobre. Trzy jednostki wyposażone są w specjalistyczne samochody gaśnicze. Pozostałe posiadają motopompy. Prawie wszystkie jednostki posiadają własne remizy strażackie. Poprawa stanu zabezpieczenia przeciwpożarowego winna następować w drodze rozbudowy i modernizacji istniejących placówek straży.

Na terenie gminy istnieją bardzo dobre warunki zaopatrzenia w wodę dla celów ochrony przeciwpożarowej. Prawie wszystkie wsie posiadają wodociągi.

3. MIESZKALNICTWO

3.1 Zasoby mieszkaniowe

Zasoby mieszkaniowe zamieszkane w 1998 roku w gminie wynoszą:

Wyszczególnienie	
gmina Czyzew Osada	ilość mieszkań
	ilość izb
	powierzchnia użytkowa mieszkań w m ²
1880	7471
147881	

Charakterystyka zasobów mieszkaniowych w gminie Czyzew Osada w porównaniu do obszarów wiejskich województwa podlaskiego przedstawia się następująco:

Wyszczególnienie		obszar wiejski	
przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na osobę	22,1 m ²	24,2 m ²	
przeciętna liczba osób na 1 mieszkanie	3,56	3,70	
przeciętna liczba osób na 1 izbę	0,9	0,89	

Przedstawiona analiza warunków mieszkaniowych pozwala stwierdzić, że warunki zamieszkania w gminie Czyzew Osada są zbliżone do występujących na terenach wiejskich województwa podlaskiego.

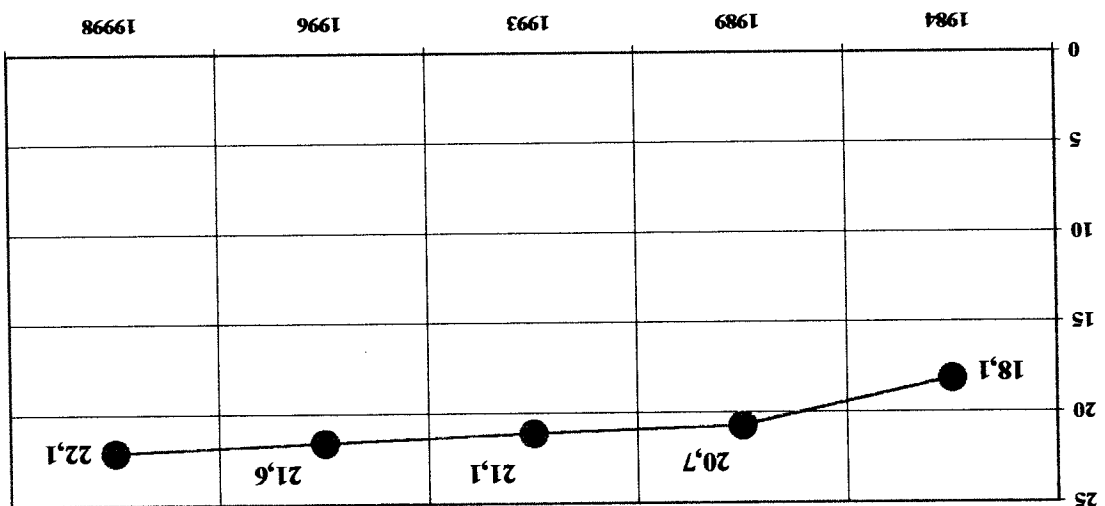
Charakterystyka zasobów mieszkaniowych od 1984 roku przedstawia się następująco:

Wyszczególnienie		1984 r.	1989 r.	1993 r.	1996 r.	1998 r.
Mieszkania		1911	1797	1829	1857	1880
Izby		6732	6971	7174	7335	7471
Powierzchnia użytkowa mieszkań w tys. m ²		122,3	136,4	141,1	144,8	147,9
Przeciętna liczba osób w mieszkaniu		3,5	3,7	3,66	3,61	3,56
Przeciętna liczba osób na izbę		1,0	0,9	0,93	0,91	0,9
Przeciętna pow. użytkowa na osobę w m ²		18,1	20,7	21,1	21,6	22,1

Na przestrzeni badanych lat warunki mieszkaniowe ulegały znacznej poprawie.

W analizowanym okresie zaobserwowano niewielki spadek ilości mieszkań, przy równoczesnym wzroście ilości izb oraz powierzchni użytkowej mieszkań. Charakteryzuje się to wielkością przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkań, która w 1984 roku wynosiła 64,0 m², obecnie wynosi 78,7 m². Analizę przeciętnej powierzchni użytkowej mieszkania na 1 osobę od 1984 roku przedstawia poniższy wykres:

Przeciętna powierzchnia użytkowa mieszkania na 1 osobę

Mieszkania wiejskie charakteryzują się dużą powierzchnią użytkową mieszkań oraz małą liczbą izb w mieszkaniu. Poprawie ulega także wyposażenie mieszkań w urządzenia techniczne.

3.2. Relacje między zasobami mieszkaniowymi a ludnością

Oprócz wyposażenia mieszkań w podstawowe instalacje do czynników decydujących o warunkach mieszkaniowych ludności należy zaludnienie mieszkań (relacja między wielkością gospodarstw domowych a wielkością mieszkań). Z analizy danych statystycznych wynika, że warunki mieszkaniowe w gminie Czyszev Osada są dość dobre.

4. PODSUMOWANIE I WNIOSKI

4.1. Uwarunkowania wspierające rozwój

- najwyższy w całym województwie łomżyńskim poziom życia ludności określany wielkością dochodów i dostępnością do usług,
- wysoka dynamika rozwoju gospodarstwa i społecznego,
- występowanie placówek usługowych dla ludności obsługujących gminę Czyszev oraz gminy sąsiednie (dotyczy to głównie szkolnictwa ponadpodstawowego),
- rezerwy siły roboczej,
- dobre warunki lokalowe w szkołach podstawowych,

- dobra dostępność do placówek handlowych,
- dobre warunki lokalowe w placówkach gastronomicznych,
- dobre warunki lokalowe placówki lecznictwa otwartego w Czyzewie,
- bardzo dobre zaopatrzenie w wodę,
- korzystne warunki mieszkaniowe charakteryzujące się dużą powierzchnią użytkową miesz-
kania na 1 osobę oraz wzrostem powierzchni użytkowej budowanych mieszkań,
- korzystna sytuacja wiekowa w gminie oraz bardzo korzystna w miejscowości Czyzew
charakteryzująca się dużym udziałem ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyj-
nym oraz małym udziałem ludności w wieku poprodukcyjnym,

4.2. Uwarunkowania ograniczające rozwój

- duże rozmiary bezrobocia wśród absolwentów i ludzi młodych w przedziale wiekowym 18
- 24 lata.

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY CZYZEW OSADA**

V SFERA GOSPODARCZA

Łomżyński Zespół Projektowo – Inwestycyjny w Łomży

Łomża, 2000

V. SFERA GOSPODARCTWA

1. ROLNICTWO

1.1. Struktura wykorzystania gruntów

Powierzchnia ogólna gminy Czyzew wynosi 12340 ha. Zgodnie z wykazem gruntów na dzień 1.01.1999 roku strukturę użytków na terenie przedstawia wykaz:

Wyszczególnienie	Powierzchnia	%
Użytki rolne w tym:	10641	86,3
orne i sady	9405	88,4
łąki trwałe	262	2,5
pastwiska trwałe	974	9,1
lasy i grunty zakrzewione	831	6,7
grunty zabudowane	749	6,1
i zurbanizowane	320	42,7
drogi	317	42,3
koleje	75	10,0
tereny różne	5	0,1
nieużytki	43	0,3
wody	64	0,5
Razem	12340	100,0

W strukturze wykorzystania gruntów, grunty orne stanowią 88,4 % użytków rolnych (powiat 81,3 %) użytki zielone zajmują jedynie 11,6 % powiat odpowiednio 18,7 %. Lasy zajmują niewielki odsetek powierzchni ogólnej gminy, bo jedynie 6,7 %, powiat 18,5 %. Jest to najniższy wskaźnik zalesienia w powiecie.

1.2. Struktura stanu władania

Strukturę władania gruntami przedstawia zestawienie:

Nazwa sektora władającego	Powierzchnia w ha	%
1. Grunty Skarbu Państwa w tym: AWRSP PGL	268	2,2
2. Grunty Skarbu Państwa przekazane w użytko- wanie wieczyste	51	19,0
3. Grunty Komunalne gmin i związków międzygminnych	98	0,8
	315	2,6

grunty pozostałe stanowią 13,2% powierzchni ogólnej

kl. VI z	2 ha	0,1%
kl. VI	72 ha	6,0%
kl. V	420 ha	34,7%
kl. IV	705 ha	58,3%
kl. III	11 ha	0,9%
użytki zielone - ogółem 1210 ha /9,8%		

kl. VI z	1 ha	0,0%
kl. VI	84 ha	0,9%
kl. V	1015 ha	10,7%
kl. IV b	1570 ha	16,5%
kl. IV a	4529 ha	47,7%
kl. III b	2065 ha	21,7%
kl. III a	237 ha	2,5%

grunty orne - ogółem 9501 ha (77,0%)

gminy przedstawia się jak niżej

Według danych zawartych w materiałach IUNG w Puławach dotyczących waloryzacji agrotekologicznej obszaru Zielenych Płuc Polski z 1994 roku (woj. łomżyńskie) klasyfikacja

1. Klasyfikacja gruntów

Decydującym czynnikiem poziomu produkcji uzyskanej z rolnictwa jest jakość roli-
czyż przestrzeni produkcyjnej. O tej jakości decyduje szereg czynników, a mianowicie:

1.3. Jakość rolniczej przestrzeni produkcyjnej

W strukturze władania gruntami dominuje sektor indywidualny, którego udział wynosi 93,5% (powiat 90,1%), w tym gospodarstwa rolne 92,4%. Grunty pozostałych sektorów stanowią niewielki odsetek i tak Skarbu Państwa 2,2%, tworzące zasób oraz będące w zarządzie, gdzie jednostką organizacyjną jest gmina 2,6%.

4.	Grunty osób fizycznych, w tym nie wchodzące w skład gospodarstw rolnych	11530	93,5
5.	Grunty spółdzielni	77	0,6
6.	Grunty kościołów i związków wyznaniowych	31	0,2
7.	Grunty wspólnot gruntowych	14	0,1
Razem		12333 + pow. wyrówn. 7	100,0

Użytki rolne na terenie gminy są wysokiej jakości. Udział gleb kl. III - IV w powierzchni gruntów ornich wynosi 71,9 % i jest najwyższy w powiecie. Klasa bonitacyjna będąc dobrym wskaźnikiem wartości użytkowej gleb nie zawsze w pełni informuje nas o ich rolniczej przydatności. Rolę tą spełniają kompleksy, które łączą gleby o zbliżonych wartościach agroekologicznych. O zakwalifikowaniu gleby do określonego kompleksu decyduje szereg czynników, a głównie: skład granulometryczny, budowa profilu glebowego, warunki wodne, rzeźba terenu, warunki klimatyczne i stopień kultury.

Czynniki te wycenione są w punktach. Suma punktów stanowi wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej. Wskaźnik ten dla gminy wynosi 76,1, wobec 67,5 powiatu i 54,3 województwa.

Wartość poszczególnych elementów wynosi:

- jakość i przydatność gleb 59,6
- agroklimat 8,0
- rzeźba terenu 4,3
- warunki wodne 4,2

Z przedstawionych materiałów wynika, że wskaźnik waloryzacji rolniczej przestrzeni produkcyjnej jest bardzo wysoki i w skali bytogo woj. łomżyńskiego gmina Czyzew plasowała się na 2 miejscu po gminie Andrzejewo.

Zestawienie kompleksów w granicach gminy przedstawia się następująco:

grunty orne ogółem 9501 ha

Nr kompleksu	Powierzchnia w ha	%
2	5140	54,1
3	-	-
4	884	9,3
5	408	4,3
6	599	6,3
7	123	1,3
8	2033	21,4
9	314	3,3

użytki zielone ogółem 1210 ha

2 z	716	59,2
3 z	494	40,8

Zdecydowanie występuje przewaga kompleksów dobrych 2 i 8. Warunki agrotekologiczne stanowią na terenie gminy czynnik wysokich możliwości produkcyjnych w zakresie

rolnictwa.

Zgodnie z informacją Wojewódzkiego Zarządu Melioracji i Urządzeń Wodnych na dzień 31.12.1998 r. grunty orne zostały zmeliorowane w 93,2% (użytki zielone 68,9%, użytki rolne 90,9%). Stopień zmeliorowania użytków rolnych w gminie jest jednym z najwyższych w powiecie. Na powierzchni 9405 ha gruntów ornich wymagających melioracji było 8321 ha, zmeliorowano 7759 ha, użytków zielonych odpowiednio na powierzchni 861 ha, zmeliorowano 593 ha.

Potrzeby melioracyjne w chwili obecnej dotyczą gruntów o pow. 550 ha położonych we wsiach Dimochy Mrozy, Zaręby Świechy, Zaręby Góry Leśne.

1.4. Struktura obszarowa gospodarstw

Według spisu rolnego z 1996 r. struktura obszarowa indywidualnych gospodarstw rolnych i działek rolnych według grup obszarowych użytków rolnych przedstawia się następują-

co:

Grupa obszarowa	ilość	ilość	%
do 1 ha	313	96	9,8%
1 - 2 ha	96	61	6,2%
2 - 3 ha	61	92	9,4%
3 - 5 ha	92	100	10,4%
5 - 7 ha	100	163	16,7%
7 - 10 ha	163	241	24,7%
10 - 15 ha	241	114	11,7%
5 - 20 ha	114	87	8,9%
20 - 30 ha	87	23	2,4%
30 - 50 ha	23	1290	100%
Ogółem	1290	977	

W strukturze obszarowej dominują gospodarstwa rolne o powierzchni do 10 ha. Udział gospodarstw o powierzchni powyżej 10 ha stanowi 47,7%. Z uwagi na niski udział użytków rolnych zielonych w strukturze użytków, znaczna część gruntów ornich wykorzystywana jest pod uprawę pasz i roślin podporządkowanych produkcji zwierzęcej, zwłaszcza dobrze rozwiniętej hodowli bydła.

1.5. Charakterystyka gospodarstw rolnych

TYPY GOSPODARSTW ROLNYCH

Zgodnie z danymi spisu rolnego z 1996 r. na terenie gminy gospodarstwa rolne należą do grup społeczno – ekonomicznych wg. następujących typów:

1.	typ I rolniczy	693
2.	typ II rolniczo – pracownicze	16
3.	typ III pracownicze i pracowniczo – rolne	130
4.	typ IV emerytów i rencistów	80
5.	typ V z pozarolniczą działalnością gospodarczą	16
6.	typ VI utrzymuje się z niezawodowych źródeł utrzymania	1
7.	typ VII pozostałe	38

Gospodarstwa typowo rolnicze stanowią 71,1 % ogółu gospodarstw. Wg. kierunków produkcji rolnej sytuacja przedstawia się następująco:

1.	roślinna	340
2.	zwierzęca	202
3.	mieszana	420

Jako rozwojowe deklarowało 335 gospodarstw, nie rozwojowe 135.

Gospodarstwa rolne wg prowadzonej działalności:	
-	nie prowadzące żadnej działalności rolniczej
-	nie prowadzące działalności wyłącznie i głównie na potrzeby własne
-	prowadzące działalność głównie na rynek
-	prowadzące pozarolniczą i rolniczą działalność
nie występowały	
127	
802	
45	

Na terenie gminy nie występują gospodarstwa nie prowadzące żadnej działalności, dominuje produkcja mieszana. Produkcja roślinna podporządkowana produkcji zwierzęcej. Wyłącznie z własnych gospodarstw rolnych utrzymuje się 647 gospodarstw tj. 90,6 %.

1.6. Ludność zamieszkała w gospodarstwach rolnych

Ludność faktycznie zamieszkała w gospodarstwach domowych z użytkownikiem gospodarstwa rolnego według spisu z roku 1996 r. wynosi ogółem 4755 osób. Sytuację według grup ekonomicznych wieku przedstawia tabela:

b) w wieku produkcyjnym nie mobilnym

mężczyźni – 270 osób

kobiety - 40 osób

c) w wieku poprodukcyjnym

mężczyźni – 52 osoby

kobiety - 17 osób

1.7. Charakterystyka produkcji rolnej

Biorąc pod uwagę dobre warunki glebowe gminy (zdecydowana przewaga gruntów

kl. III i IV) poziom produkcji rolnej jest znacznie wyższy od poziomu innych gmin w powiecie. W strukturze zasiewów dominują rośliny intensywne. Według danych Urzędu

Gminy za rok 1999 sytuację w tym zakresie przedstawia zestawienie:

1.	pszenica	1750 ha
2.	żyto	290 ha
3.	jęczmień	615 ha
4.	owies	70 ha
5.	pszenżyto	670 ha
6.	buraki cukrowe	988 ha
7.	ziemiaki	600 ha
8.	mieszanki zbożowe	2837 ha

Uzyskiwane plony roślin podstawowych są wyższe w porównaniu z planami województwa:

	gmina	województwo
1.	pszenica	30 dt/ha
2.	żyto	29
3.	owies	26
4.	jęczmień	27
5.	pszenżyto	29

Niższe są natomiast plony ziemniaków 180 dt/ha (województwo – 199), buraki cukrowe

300 dt/ha (województwo – 378).

Dla porównania sytuacja w zakresie struktury upraw na przestrzeni ostatnich lat kształtowała

się następująco:

W rejonie miejscowości Czyżew - na uwagę zasługuje fakt występowania znacznych kompleksów (ponad 7 ha) sadów, ogółem ponad 100 ha. Spośród drzew owocowych domi-

natomiast buraka cukrowego wynosi około 10 %.

Pomimo niskiego udziału naturalnych użytków zielonych gmina Czyżew charakteryzuje się wysoką produkcją mleka. Gospodarstwa ukierunkowane na bydło mleczne występują praktycznie pojedynczo we wszystkich wsiach (10 szt. stado podstawowe), w większym zakresie natomiast we wsiach m. in. Zaręby Góry Lesne, Rosochate Kościelne, Dąbrowa Charubiny. Na terenie gminy za rok 1999 zarejestrowano 20 najlepszych producentów mleka, którzy do- starczyli od 77 tys. litrów do ponad 150 tys. litrów. Mleko skupuje bądź bezpośrednio odbiera Spółdzielnia Mleczarska „ Mlekovita” w Wysokiem Mazowieckiem. Dobrze rozwinięty jest również chów trzody chlewnej m. in. we wsiach Krzeczkowo Gromadzyn, Kaczym Herbasy, Siennica Święchy, Dąbrowa Wielka, gdzie są gospodarstwa produkujące rocznie ponad 500 sztuk z uwagi na rozwinięte dobrze przetwórstwo mięsne w istniejących zakładach.

W strukturze zasiewów dominuje uprawa pszenicy oraz mieszanek zbożowych, udział

owce	233 szt.		
trzcina chlewna na 100 ha gruntów ornych 139,6 szt.			
- w tym lochy	1175 szt.		
trzcina chlewna	12770 szt.	123,2/100 ha UR	woj. 80,9
- w tym lochy	3627 szt.		
bydło	6885 szt.	66,4/100 ha UR	woj. 55,0

Obsada inwentarza żywego:

Wyszczególnienie		Rok 1990				Rok 1996			
		Powierzchnia		Plony		Powierzchnia		Plony	
		w ha		w ha		w ha		w ha	
Zboża, w tym:	5330	30,0	6341	27,8					
pszenica	1594	29,2	1740	28,8					
żyto	450	28,0	297	24,0					
jęczmień	x	30,0	x	27,7					
owies	x	28,0	x	26,0					
pszenżyto	x	32,0	x	26,9					
ziemniaki	800	180	728	195					
buraki cukrowe	951	x	862	x					
x - brak danych									

nią jabłonie. Z uwagi na występujące niedostatki w przetwórstwie owoców sprzedawane są przez producentów we własnym zakresie w formie handlu obwoźnego.

Na terenie gminy prowadzi również gospodarstwo rolne jedna z nielicznych w województwie Spółdzielnia Produkcyjna „Zwycięstwo” z siedzibą w Czyzewie Rusi - posiada ogółem 101 ha, zlokalizowanych w gminie Czyzew, Nur, Szulborze Wielkie.

Zasiewami w bieżącym roku objęto 83 ha. Spośród upraw dominuje pszenica ozima i jara, bobik, kukurydza, jęczmień. Pszenica sprzedawana jest do przetworu przez młyn w Krzeczko-wie Mianowskim bądź we wsi Jelonki w pobliżu Ostrowi Mazowieckiej. Na sprzedaż jest uprawiany bobik. Reszta upraw zagospodarowana jest we własnym zakresie przez spółdziel-nię jako pasza dla trzody chlewnej. Chów trzody chlewnej wynosi około 200 sztuk rocznie, w tym lochy 20. Produkowany zrywec wieprzowy sprzedawany jest Zakładom Mięsnym FARM FOOD w Czyzewie.

1.8. Obrót gruntami

Obrót gruntami w gospodarstwach rolnych jak ustalono w Urzędzie Gminy był naj-bardziej intensywny w okresie uruchomienia Zakładów Mięsnych „FARM FOOD” w Czyzewie. Spora grupa rolników posiadających gospodarstwa małe obszarowo zdywala je na rzecz innych, uzyskując zatrudnienie w tych zakładach. Znaczny obrót następował również w okresie funkcjonowania tamich kredytów na zakup ziemi.

W ostatnich dwu latach sytuacja uległa zmianie i zawieranych transakcji było znacznie mniej. Miejscowość gmina Czyzew Osada pełni rolę wiódącego ośrodka obsługi produkcji rolniczej całej gminy. Tu skoncentrowana jest większość jednostek świadczących usługi na rzecz rolnictwa. Są to prywatne podmioty gospodarcze, funkcja jednostek spółdzielczych jest bardzo ograniczona.

1.10. Skup produktów rolnych

Spółdzielnia Mleczarska „Mlekovita” oprócz tego, że mleko odbiera bezpośrednio od części rolników własnym transportem posiada ponadto punkty skupu we wsiach: Czyzew Osada, Krzeczkowo Gromadzyn, Rosochate Kościelne, Świętek Strumiany, Dąbrowa Wielka, Dąbrowa Nowa Wieś, Dmochy Wochy, Godlewo Piętaki, Siennica Święchy

Zrywec skupiony jest w punkcie skupu w Czyzewie, oraz bezpośrednio przez istniejące 2 za-kłady mięsne.

Przedsiębiorstwo Przemysłu Spożywczego w Łomży posiada punkty skupu ziemniaków w Czyżewie i Rosochatem Kościelnym. Usługi w tym zakresie świadczy również osoba prywatna we wsi Świąch Strumiany.

Cukrownia Łapy posiada punkty skupu buraka cukrowego w Czyżewie i Rosochatem Kościelnym.

Gmina Spółdzielnia „SCH” świadczy usługi dotyczące skupu owoców oraz zbóż. Zboża są przetwarzane na pasze.

Skup zbóż prowadzą również młyny w Krzeczokowie Mianowskim, Rosochatem Kościelnym i Czyżewie Osadzie.

1.11. Zaopatrzenie w środki produkcji

- Gmina Spółdzielnia „SCH” w Czyżewie Osadzie (nawozy, pasze)
- Radomir w Czyżewie Osadzie (środki ochrony roślin)
- Spółka Handlowa „AGROL” w Czyżewie (materiały budowlane)
- Handlowo – Techniczne Usługi Rolnicze „PIMATOR” w Czyżewie Osadzie (naprawa i sprzedaż części i maszyn rolniczych)
- Sklep z artykułami do produkcji rolnej w Czyżewie Osadzie
- Spółka Handlowa „Anna” w Czyżewie Stacji.

1.12. Inne

Usługi weterynaryjne prowadzi Lecznica dla Zwierząt w Czyżewie Osadzie i Rosochatem Kościelnym,

- obsługa finansowa – Bank Spółdzielczy w Czyżewie Osadzie i PKO Bank Państwowy w Czyżewie Osadzie,

- doradztwo rolnicze – ODR rejon w Wysokiem Mazowieckiem.

Powstało również Zrzeszenie Producentów Rolnych zrzeszające około 20 rolników.

1.13. Przetwórstwo rolno – spożywcze

W porównaniu z innymi gminami o podobnych warunkach i poziomie produkcji rolnej przetwórstwo rolno – spożywcze w niektórych gminach jest dość dobrze rozwinięte.

Mleko przetworzone jest przez Spółdzielnię Mleczarską „Milkovita” w Wysokiem Mazowieckiem. Mleko skupowane jest z terenu całej gminy bezpośrednio od producenta bądź z punktów skupu.

Na terenie gminy funkcjonują dwa zakłady przetwarzające żywiec zwłaszczą wieprzowiny i w ograniczonym zakresie wołowy.

■ Zakłady Mięsne „FARM FOOD” w Czyzewie Osadzie jedne z największych w tym rejonie. Wielkość dziennego uboju wynosi 700 szt. żywcza wieprzowego. Uboj byłaby został zlikwidowany. Żywiec pozyskiwany jest w 90% na podstawie umów kontraktacyjnych. Pozostała ilość dowożą dilerzy. Surowiec skupowany jest z trzech województw: Podlaskie, Mazowieckie i Warmińsko - Mazurskie. Zakład posiada własną obsługę weterynaryjną.

Produktowane wyroby posiadają certyfikaty uniijne jakości w ramach programu ISSO i są eksportowane za granicą praktycznie na cały świat jak również na rynek całego kraju.

■ Zakład Mięsny „NETTER” w Czyzewie zatrudnia 30 osób. Tygodniowo skupuje 105 sztuk trzody i 15 sztuk bydła. Kontrakcji nie prowadzi. Wędliny produkowane są na zaopatrzenie rynku lokalnego. Nie przewiduje się istotnej restrukturyzacji Zakładu. Planowana jest budowa sklepu.

Zboże przetworzone jest na terenie gminy w trzech młynach zlokalizowanych we wsiach: Czyzew Osada, Krzeczkowo Miławoskie, Rosochate Kościelne. Mąka jest wytwarzana na potrzeby społeczności lokalnej jak również na teren kraju. Młyny te prowadzą również skup zboża.

Z informacji dotyczącej stanu rolnictwa opracowanej na podstawie spisu rolnego roku 1996 woj. łomżyńskiego wynika, że gmina Czyzew posiada:

- jeden z wyższych wskaźników jakości gruntów (0,78),
- najniższy udział upraw ziemniaka,
- najwyższy udział zbóż intensywnych w ogólnej powierzchni zbóż podstawowych,
- wysoki udział upraw roślin przemysłowych w strukturze zasiewów (9,3%),
- udział gospodarstw o najwyższej towarowości w ogólnej liczbie gospodarstw wynosi ponad 50%,
- ponad 80 % gospodarstw produkuje głównie na rynkach,
- najwyższy wskaźnik gospodarstw o najwyższej wartości produkcji towarowej,
- najwyższy udział gospodarstw ukierunkowanych na produkcję roślinną.

1.14 Wnioski

Zjawiska niekorzystne występujące w rolnictwie:

- niski udział naturalnych użytków zielonych w powierzchni użytków rolnych,
- znaczny udział gospodarstw rolnych o powierzchni do 10 ha (52,3%),
- ograniczony poziom usług na rzecz rolnictwa zwłaszcza mechanizacyjnych,
- brak zakładów przetwórstwa owoców i warzyw.

Do pozytywnych cech rolnictwa należą:

- dobra jakość gleb,
- dobre rozwinięte przetwórstwo mięsa i zbóż,
- duży udział roślin intensywnych w strukturze zasiewów,
- wysoki udział upraw roślin przemysłowych w strukturze zasiewów,
- dobrze rozwinięta produkcja mleka i mięsa,
- duży udział gospodarstw produkujących na rynek,
- plony roślin podstawowych są wyższe od plonów uzyskiwanych w województwie.

2. POZAROLNICZA DZIAŁALNOŚĆ GOSPODARCTWA

2.1. Przemysł, rzemiosło, usługi

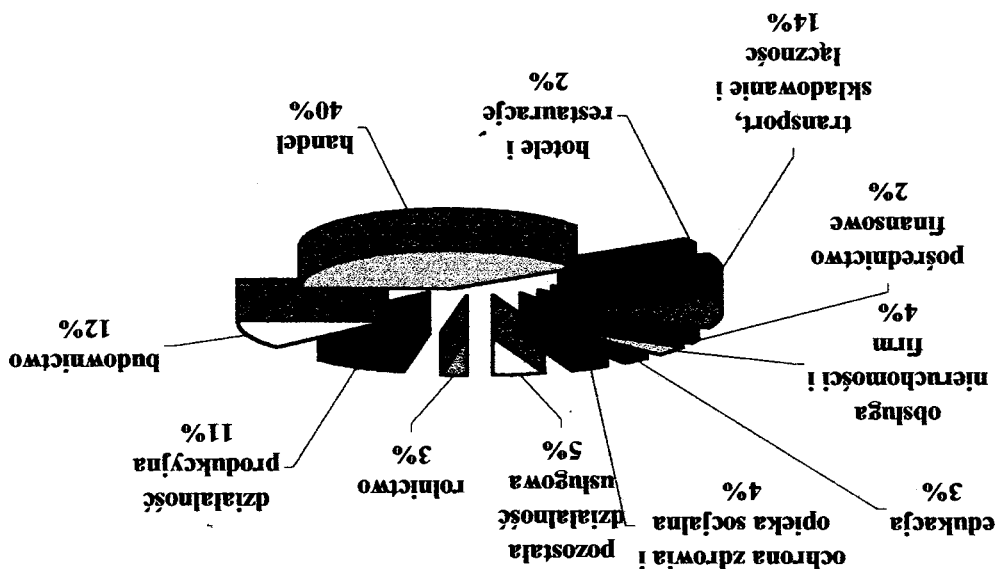
W 1999 roku w gminie Czyzew Osada zarejestrowanych było 349 przedsiębiorstw gospodarki narodowej. W większości są to małe zakłady, jednoosobowe. Do większych zakładów zatrudniających większą ilość osób należą:

- Zakłady Mięsne „Farm Food” S.A. (największy zakład w regionie, zatrudniający około 1000 osób, wielkość produkcji – 38 tysięcy ton rocznie, rodzaj produkcji: mięso wieprzowe, wołowe, wędliny, wędzonki, wędliny podrobowe),
- Zakład Mięsny „Neter”,
- Przedsiębiorstwo Produkcyjno – Handlowe „CLOWIN”,
- Zakład Produkcyjno – Handlowy „GODAGRO”.

Wysoko należy ocenić przedsiębiorczość lokalną. W 1999 roku zarejestrowanych było 349 przedsiębiorstw gospodarki narodowej, w tym aż 333 to jednostki prywatne.

Strukturę przedsiębiorstw gospodarki narodowej w gminie Czyzew Osada według wybranych sekcji EKD przedstawia wykres:

Podmioty gospodarki narodowej wg sekcji EKD

Działalność produkcyjna – usługowa prowadzona jest w następujących miejscowościach:

Czyzew:

- Usługi: fryzjerstwo – 2 zakłady, krawiectwo - 1 zakład, targowica.
- Rzemiosło: ślusarstwo, wulkanizacja, naprawa sprzętu i maszyn rolniczych, mechanika pojazdowa, blacharstwo samochodowe, zakład stolarsko – tapicerski.
- Zakłady produkcyjne: młyn, piekarnia.

Rosochate Kościelne:

- młyn,

Krzeczkowo Mianowskie:

- młyn,

Krzeczkowo Szepielaki:

- tartak,

Michałowo Wielkie:

- piekarnia.

Wnioski:

W Czyzewie występują czynniki sprzyjające rozwojowi przemysłu jak:

- nadwyżki płodów rolnych z rolnictwa gminy Czyzew i gmin sąsiednich (żywiec, zboża,

- ziemniaki, buraki cukrowe),
- rezerwy siły roboczej,
- uporządkowana sytuacja z odprowadzeniem ścieków i odpadów,
- dobre zaopatrzenie w energię elektryczną,
- stosunkowo korzystne warunki wodne (rzeka Brok, dobrze rozbudowana sieć wodociągowa).

2.2. Turystyka i wypoczynek

Turystyka odgrywa małą rolę w strukturze społeczno-gospodarczej gminy. Główną przyczyną jest brak predyspozycji terenów dla rozwoju tej funkcji, na które składają się:

- mało korzystne warunki środowiska przyrodniczego, a w tym:
 - małe i zbyt rozdrobione, z niezbyt korzystną strukturą siedliskowo-wiekową i dominacją własności prywatnej powierzchni leśnej,
 - monotonna rzeźba terenu (wysoczyzna morenowa płaska pozbawiona punktów widokowych),
 - brak zbiorników wodnych przydatnych dla potrzeb wypoczynkowych,
 - ograniczona przydatność rzek i innych cieków wodnych do kąpiei i pływania ze względu na małe przepływy i stan sanitarny wód (większość cieków ma charakter rowów melioracyjnych),
 - brak walorów wędkarskich istniejących wód powierzchniowych,
 - niskie walory krajoznawcze:
 - brak występowania obiektów i obszarów chronionych na podstawie przepisów szczegól-nych w postaci parków, rezerwatów, pomników przyrody itp.,
 - niska atrakcyjność krajoznawcza rozumiana jako stopień nagromadzenia obiektów i za-
bytków o odpowiedniej wartości kulturowej,

■ brak odpowiedniego zagospodarowania turystycznego w postaci bazy noclegowej i ga-
stronomicznej, urządzeń obsługi technicznej motorzacji.

Za najkorzystniejsze z punktu widzenia przydatności turystycznej są lasy położone na pół-
noc od Zalesia Starego i na wschód od Dąbrowy Wielkiej. Z uwagi na stosunkowo mały za-
sięg przestrzenny tych kompleksów możliwość ich wykorzystania rekreacyjnego jest ograni-
czona do skali lokalnej. Obszary leśne mogą być zagospodarowane turystycznie poprzez bu-
dowę parkingów i szlaków turystycznych. Inne obszary leśne stanowią jedynie bazę
rekreacji związanej z grzybobraniem i zbieraniem jagód. Pewną trudnością w ich turystycz-
nym zagospodarowaniu jest zdecydowana dominacja własności prywatnej.

Do miejscowości posiadających lokalne znaczenie krajoznawcze zaliczono Czyzew Osadę (zespół kościoła parafialnego, zespół cmentarza parafialnego, bożnica i cmentarz żydowski, cmentarz wojenny, zespół dworca PKP, zespół dworsko-parkowy, zabytkowe domy prywatne) oraz wieś Rosochate Kościelne (zespół kościoła parafialnego, młyn, cmentarz). Pewne wartości krajoznawcze posiada Dąbrowa Wielka (zespół kościoła parafialnego, szkoła, młyn i cmentarz) oraz Świątek Strumiany (grodzisko, cmentarzysko). Ruch turystyczny jest znikomy, posiada jedynie znaczenie lokalne i ogranicza się do turystyki tranzytowej na trasie Łomża-Siedlce i Łomża-Ciechanowiec.

2.3. Eksploatacja surowców

Dotychczasowa działalność w zakresie pozyskania surowców mineralnych prowadziła na była w obrębie 37 punktów drobnej eksploatacji piasku, piasku ze zwiłem i zwiłu z piaskiem na terenie całej gminy. Pozyskany surowiec znajdował znaczenie w budownictwie indywidualnym do zapraw, wypraw i tynków oraz w drogownictwie.

Gmina posiada niekorzystną z punktu widzenia złożowego budowę geologiczną. Prace poszukiwawcze złoż kruszywa naturalnego, surowców ilastych ceramiki budowlanej i kredy jeziornej doprowadziły do wytypowania jedynie dwóch obszarów perspektywnych występowania piasków o znaczeniu lokalnym. Są to złoża: "Kaczyn Herbasy" i "Rosochate Kościelne". Obecnie brak jest przesłanek wskazujących na możliwość udokumentowania złoż o znaczeniu przemysłowym. Dużym ograniczeniem w eksploatacji złoż kopalin jest również występowanie na obszarze gminy bardzo dobrych gleb oraz lokalnie terenów leśnych.

2.4. Gospodarka leśna

Gospodarka leśna prowadzona jest w oparciu o plany urządzeniowo-leśne. Bardzo niski stopień zalesienia, duże rozdrobnienie oraz młoda struktura wieku drzewostanów, stanowią o małej wartości gospodarczej lasów na terenie gminy Czyzew. Pozyskane drewno wykorzystywane jest w miejscowych zakładach: tartaku w Krzeczkuwie Szepielakach i stolarni w Czyzewie Siedliskach oraz w budownictwie.

Łomża, 2000

Łomżyński Zespół Projektowo – Inwestycyjny w Łomży

VI INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

**STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW
ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO
GMINY CZYZEW OSADA**

VI INFRASTRUKTURA TECHNICZNA

1. KOMUNIKACJA

1.1. Uwagi ogólne dotyczące systemu komunikacyjnego

Gmina Czyzew jest typową gminą rolniczą o słabo rozwiniętych funkcjach gospodar-
czych pozarolniczych, niewielkim zalęśnieniu i stosunkowo małej ilości mieszkańców.

Powierzchnia gminy wynosi 123 km², liczba mieszkańców ok. 6 800 osób. Miejscowość
gmina leży w odległości ok. 24 km od Zambrowa na ciągu drogi krajowej nr 680 Łomża -
Zambrow - Czyzew - Siemiatycze z odgałęzieniem do Siedlec (droga wojewódzka nr 690).
Przez teren gminy przebiega jeden odcinek drogi krajowej, jeden odcinek drogi wojewódz-
kiej, 14 odcinków dróg powiatowych. Na planszy graficznej „Infrastruktura techniczna” pro-
jektant dokonał wyboru głównych dróg gminnych (19 odcinków).

1.2. Komunikacja kolejowa

Bardzo istotnym elementem komunikacyjnym w porównaniu do innych terenów ziemi
łomżyńskiej jest przebieg przez teren gminy linii kolejowej Warszawa - Białyсток ze stacją
i terenami bocznicy przeładunkowej w Czyzewie. Linia kolejowa z przystankiem stacyjnym
w miejscowości gminnej i przystankiem we wsi Dąbrowa Kity zapewnia dogodną dostępność
do transportu kolejowego towarowego i pasażerskiego kraju. Dostępność ta oceniana jest na
średnio do 5 km dojazdu. Miejscowość Czyzew posiada bezpośrednią obsługę - 1,5 km do-
ścia piesze.

Istniejąca linia kolejowa jest magistralą pierwszorzędną, zelektryfikowaną i dwuto-
rową o dalszych możliwościach rozwoju związanych z potencjalnym wzrostem znaczenia
międzynarodowego linii kolejowej Warszawa - Białyсток - Kuznica Białostocka - granica
państwa. Stan torów i podtorza linii jest dobry. Pas terenu własności PKP (wg CDOKP w
Warszawie) jest prawidłowy i pozwala na ewentualne rozbudowy i modernizacje urządzeń
kolejowych bez poszerzania pasa. Długość odcinka kolei przebiegająca przez teren gminy
wynosi ok. 11 km. Na wyżej wymienionym odcinku znajdują się dwa ważniejsze przejazdy
kolejowo - drogowe na ciągu drogi wojewódzkiej nr 690 i drogi powiatowej nr (23 748) -
przejazdy te są strzeżone i posiadają zabezpieczenia ruchu. Na ciągu drogi krajowej nr 680
oraz na odcinku drogi gminnej w okolicy Siemnicy linia kolejowa przebiega w nasypie i
przejazdy drogowe są bezkolizyjne (pod wiaduktami kolejowymi). Wyżej wymienione wia-
dukty tak jak i inne obiekty kolejowe są jednak wąskie i nie są przystosowane do docelowych
parametrów ruchu drogowego.

Na odcinku przebiegu kolei przez teren gminy stwierdzono 3 przejazdy drogowe, jed-
nopoziomowe z drogami gospodarczymi, które należy uznać za niebezpieczne. Są to jednak
przejazdy dróg gruntowych o znikomym ruchu kołowym posiadające wyjątkowo duże znaczenie
rolnicze dojazdu do terenów upraw.

Układ dróg dojazdowych do stacji w Czyzewie jest prawidłowo rozwinięty pod
względem funkcjonalnym. Dojazdy do stacji PKP (osobowej i towarowej) nie posiadają jed-
nak odpowiednich parametrów technicznych i nośności konstrukcji jezdnii. W wypadku wzro-
stu przeładunków na stacji Czyzew nie będzie możliwe modernizowanie odcinków dróg dojaz-
dowych do terenów PKP.

Obecnie mimo dogodnej dostępności do kolei udział transportu kolejowego PKP
w systemie transportowym regionu Czyzewska, Zambrowa i Wysokiego Mazowieckiego szacuje
się na ok. 10%.

1.3 Sieć dróg kołowych *

Obsługę komunikacyjną gminy zapewniają drogi nadrzędne do których należy zaliczyć
odcinek drogi krajowej nr 680 Łomża – Zambrow – Siedlce o długości w granicach gminy ok.
6,2 km oraz odcinek drogi wojewódzkiej Czyzew (przebieg przez miejscowość i teren stacji
PKP) w kierunku Ciechanowca i Siemiatycz. Powszechnie drogi posiadają bardzo dogodne
dotatkowe połączenie po południowej stronie torów PKP, które pozwała na zjazd z drogi 680
w kierunku Ciechanowca z pominięciem Czyzewska Stacji.

Przez teren całej gminy przebiega 12 odcinków dróg powiatowych o łącznej długości
ok. 47 km. Układ dróg powiatowych jest stosunkowo dobrze rozwinięty i pozwała na zapew-
nienie dostępności terenu – do 1,8 km od drogi systemu podstawowego do dróg powiatowych
lub wyższej funkcji. Sieć komunikacyjną gminy z uwagi na przebiegająca linię kolejową two-
rzą dwa układy dróg lokalnych – północny i południowy.

Charakterystyczną cechą sieci dróg powiatowych jest lokalny, gminny charakter. Pelnia one w
znacznym stopniu funkcje dróg gminnych.

Wyzej wymienione drogi powiatowe, droga krajowa i 4,5 km odcinek drogi wojewódzkiej
posiadają nawierzchnie twarde, bitumiczne. W odniesieniu do dróg powiatowych ok. 60% są
to powierzchniowe utwalenia dawnych nawierzchni zwirowych o małej nośności.

Mimo niskich standardów technicznych wyzej opisywanej sieci podstawowej dróg zapewnia
ona dojazd do wszystkich większych wsi gminnych.

Drogi gminne są uzupełnieniem powyższej sieci i posiadają funkcje pomocnicze za-
pewniając dojazd do kolonii wiejskich, pojedynczych zabudowań oraz kompleksów łąk lub

gruntów rolnych. Zauważa się, że obecnie wyznaczona sieć dróg gminnych w stosunkowo

małym zakresie pełni funkcje skróty funkcjonalnych .

Sieć podstawowych dróg gminnych została ustalona uchwałą i zawiera 21 odcinków dróg. Drogi wyznaczone na rysunku planu studialnej przez projektantów stanowią uzupełnienie

sieci nadzędnej o łącznej długości 44 km . Większość ww dróg gminnych nie posiada obec-
nie nawierzchni ulepszonych i twardych. Są to z reguły drogi gruntowo - zwirowe lub drogi
gruntowe wyrownywane zużłem. Z reguły drogi te nie posiadają systemu rowów odwadniają-
cych, ale z uwagi na piaszczyste podłoże nie jest to problem zasadniczy. Drogi gminne w re-
jonie Czyzewa nie posiadają odpowiedniej nośności i normatywnych parametrów technicz-
nych. Pod względem technicznym zakłada się, że drogi gminne powinny być dostosowane do

wymagań ruchu kategorii KR2 (min. KR1) , posiadać nawierzchni twarde i odpowiadać pa-
rametrom klasy technicznej VI lub min VII (drogi jednopasowe z mijankami) .
Z punktu widzenia klas funkcjonalnych wszystkie odcinki dróg gminnych na terenie gminy

Cyzew powinny posiadać klasę „D” – drogi i ciągi ulic dojazdowych, a na ciągach głównych
klasę „L”.

Wg uchwały Woj. Rady Narodowej Nr XV/86/86 w sprawie określenia podstawowej

sieci dróg gminnych na terenie gminy Czyzew Osada ustalono 21 odcinków dróg gminnych
(głównych dróg gospodarczych gminy) o numerach od 2314001 do 2314021. Ww drogi oraz
układ sieci osiedleńczej były uwzględnione przy wyborze głównej sieci dróg gminnych poka-

zanej na planszy studialnej diagnozy „Infrastruktura techniczna” .

W dalszej fazie opracowań urbanistycznych należy przeanalizować na ile potrzeb go-

spodarczych i specyfiki przestrzennej gminy funkcjonalność i gęstość sieci drogowej, do-
stępność oraz zasady obsługi terenów gminy. Zakłada się wstępnie, że obecna sieć dróg
gminnych powinna być uzupełniona o 2-3 odcinki nowych połączeń (ok. 10 km) .

Oprócz dróg gminnych na terenie występują drogi wewnętrzne (dojazdy rolnicze i dojazdy na
terenach osadniczych) oraz drogi zakładowe . Obecnie na terenie gminy Czyzew występują
jako drogi zakładowe drogi na terenach leśnych i będące w zarządzie Lasów Państwowych.
W przyszłości należy liczyć się z przekazaniem głównych dróg leśnych pod zarząd gminy
i włączeniem ich do ewidencji dróg gminnych. W gminie Czyzew wyznaczono ok. 5 odcin-

ków dróg na terenach lasów o łącznej długości 16 km .

Wobec powyższego ostateczna sieć dróg gminnych łącznie z głównymi drogami przekaza-

nyymi od Lasów Państwowych będzie wynosić ok. 80 km . Całość docelowej sieci dróg gmin-
nych wymaga sukcesywnych modernizacji i przebudów tak aby w ciągu ok. 20 najbliższych

lat doprowadzić do utworzenia nawierzchni, likwidacji miejsc niebezpiecznych i dostosowa-
nia do wymaganých przepisami parametrów technicznych .

Charakterystyka gęstość sieci drogowej na terenie gminy Czyzew :

wg danych zarządu gminy sieć drogowa ma długość :

drogi ogółem – 61 km , w tym :

- drogi o nawierzchni twardej – 22 km

- drogi o nawierzchni ulepszonej – 21 km

W fazie diagnozy studium wyznaczono sieć drogową podstawową gminy o następującej cha-

rakterystyce:

- ogółem drogi układu nadrzędnego i obecne gminne 0,83 km/km² - łącznie ok. 101,7 km,

- główne drogi gminne obecnie 0,36 km/km² - łącznie ok. 44 km,

- główne drogi gminne docelowo 0,65 km/km² - łącznie ok. 80 km.

1.4. Ocena stanu systemu dróg i zaplecza

Wg danych gminy od roku 1990 wykonano na 10 odcinkach nawierzchnie bitumiczne

na podbudowie żwirowej (w tym 2 odcinki dróg powiatowych – udział gminy) . Ww odcinki

o długościach od 1,0 do 7 km posiadają łączną długość ok. 23,8 km. Urząd Gminy wskazał

na konieczność wykonania nawierzchni na 5 odcinkach dróg powiatowych i wykonania chod-

ników przy jezdni drogi krajowej nr 680 oraz drogi wojewódzkiej 690.

Ww wnioski zaznaczono na planach studialnej „Infrastruktura techniczna” . Planowa diagno-

zy zawiera także postulowane przez projektantów wzmocnienia konstrukcji jezdnii na drogach

systemu podstawowego i drogach powiatowych, które są drogami rozwojowymi .

Należy przewidywać utworzenie i docelową modernizację (z dostosowaniem do wymagań

projektowanych klas) wszystkich odcinków dróg określonych jako sieć podstawowa i poka-

zanych na rysunku planu diagnozy.

W obszarze miejscowości gminnej znajdują się następujące obiekty zaplecza systemu trans-

portowego:

- stacja paliw,

- rozbudowany przystanek PKS,

- stacja PKP z zapleczem,

- torry rozładunkowe PKP z podjazdami,

- samochodowe warsztaty diagnostyczne i naprawcze (4 - 5 szt.),

- parkingi publiczne,

- zaplecze zakładów transportowych i usługowych .

Obsługa transportu PKS-u jest związana z główną trasą międzyregionalną w ciągu drogi

krajowej Łomża – Siedlce i drogi Czyzew – Siemiatycze oraz głównymi ciągami tras lokalne-go PKS-u. Poza ośrodkiem gminnym stwierdza się istnienie ok. 12 ośrodków wiejskich,

z których najistotniejsze to Dąbrowa, Rosochate Kościelne, Kierzkowo i Siemnica. Główne ośrodki stref mieszkaniowych i wsi są rozłożone w odległościach od 3,5 – 5 km między sobą i są połączone drogami powiatowymi, a także częściowo drogami wyższego rzędu. Tylko dwie wsie (Michałowo i Siemnica-Łukaszewo) nie leżą bezpośrednio na ciągu drogi powiatowych. Wszystkie powyższe wsie posiadają obecnie połączenia PKS-u. Niedorozwój połączeń komunikacji występuje jedynie w odniesieniu do matych kolonii i pojedynczych, luźnej zabudowy zagrodowej rozproszonej w terenach rolniczych.

1.5. Obciążenia i docelowe funkcje sieci drogowej *

Na drogach gminy nie wykonywano badań natężenia ruchu i obciążenia drogowego poza odcinkami dróg krajowych (obecnie droga krajowa 680 i droga wojewódzka 690). Ostatnie pomiary na ww odcinkach wykonano w ramach ogólnokrajowego pomiaru w roku 1995. Nowy pomiar wykonywany jest w ciągu roku obecnego (rok 2000), a jego wyniki będą opracowane i dostępne w roku 2001. Wobec powyższego w opracowaniu określono obciążenie ruchem wg pomiarów z lat ubiegłych wykonując uproszczoną prognozę na rok 2000. Na plany studiowej diagnozy pokazano wloty dróg głównych z parametrami obciążen ru-chowych:

■ droga krajowa nr 680 – wlot od Zambrowa

natężenie SRD – ok. 2850 pojazdów na dobę, w tym:

ok. 50 % sam. osobowych

ok. 17 % sam. ciężarowych

ok. 3 % autobusów

■ droga krajowa nr 680 – wlot do Siedlec

natężenie SRD – ok. 1350 pojazdów na dobę, w tym:

ok. 50 % sam. osobowych

ok. 19 % sam. ciężarowych

ok. 3 % autobusów

■ droga wojewódzka nr 690 – wlot do Siemiatycz

natężenie SRD – ok. 1200 pojazdów na dobę w tym:

ok. 62 % sam. osobowych

ok. 13 % sam. ciężarowych

ok. 4 % autobusów

Ruch drogowy na drogach o znaczeniu regionalnym i krajowym na terenie województwa podlaskiego podwoił się w okresie ostatnich 10 lat. Jednak ta tendencja nie będzie zapewne trwała. Natężenia obecne i współczynniki wzrostów zostaną określone na podstawie tegorocznych (rok 2000) pomiarów ruchu.

Na drogach powiatowych, a tym bardziej gminnych na terenie gminy Czyzew nie występują natężenia ruchu powyżej 600 pojazdów na dobę. Natężenia takie nie wymagają rejestracji i analiz gdyż są to wartości wyraźnie niższe niż przepustowości dróg normalnych dwupasmowych. W związku z powyższym występowanie przeciążeń na drogach powiatowych i gminnych może być związane tylko z incydentalnymi uroczystościami, dniami targowymi itp. Obecne funkcje transportu drogowego wymagają wzmocnień konstrukcji jezdni dostosowujących do obciążenia i nacisków pojazdów transportowych. Ze względu na dopuszczalne naciski na oś dla drogi nr 680 należy wyznaczyć min. $8 \text{ T/05} = 80 \text{ KN/05}$.

W związku z powyższym zagadnieniem na plany „Infrastruktura techniczna” pokazano odcinki, które wg szacunkowej analizy autorów diagnozy należy wzmocnić. Propozycje modernizacji i wzmocnień pokazane na ww plany należy traktować jako ustalenia wstępne, gdyż prawidłowe decyzje wykonywania modernizacji zależą od badań szczegółowych nośności obecnej konstrukcji jezdni i rzeczywistego obciążenia. Na rysunku plany diagnozy pokazano także skrzyżowania i miejsca niebezpieczne wymagające przebudowy lub modernizacji.

Wg danych gminy w roku 1999 na terenie gminy Czyzew było zarejestrowane :

- samochody osobowe – 1282 szt.
 - autobusy – 3 szt.
 - samochody specjalne – 6 szt.
 - ciężarowo-osobowe – 18 szt.
 - ciężarowe – 205 szt.
 - ciągniki rolnicze – 894 szt.
 - ciągniki siodłowe – 6 szt.
 - motorowery – 98 szt.
 - naczepy – 6 szt.
 - przyczepy – 422 szt.
 - motocykle – 85 szt.
- Docelowo należy przewidywać następujące klasy dla dróg i odpowiadającym im w ciągu odcinków ulic (wg Rozporządzenia MTiGM z 03 03 1999 r.):
- drogi krajowe – klasa Gp – wyjątkowo G,
 - drogi wojewódzkie - klasa G – wyjątkowo Z,

- drogi powiatowe – klasa L lub Z (wg projektu sieci),
- drogi gminne – klasa D lub L (wg projektu sieci).

Wstępna analiza wykazała, że wszystkie odcinki dróg zaliczonych do podstawowego systemu drogowego nie spełniają wymagań (dla swego poziomu klasy) ww Rozporządzenia w zakresie parametrów technicznych i użytkowych, ilości wiązań, zasad obsługi terenów przyległych itp. Wyjątkiem są niektóre odcinki dróg dojazdowych, dla których wymagania normalatywne są liberalne.

* *zmiana nadania numerów dla dróg krajowych – Rozporządzenie Ministra Transportu i Gospodarki Morskiej z dnia 25.04.2000 (Dz. U. Nr 32 z 2000 roku) oraz Zarządzenie GDDP z 9 maja 2000 r.)*

2. ZAOPATRZENIE W WODĘ

Gmina Czyzew zwodociągowana jest prawie w 100%. Dla *porównania*, średni procent

zwodociągowania wsi w województwie podlaskim wynosi 63% (wg stanu z 31.12.1998 r). Wodociągami zbiorowymi w gminie objęte są 53 wsie, z wyjątkiem wsi Jazwiny Piedki (liczącej według Urzędu Gminy 4 mieszkańców) oraz kolonii wsi Ołdaki Magna Brok.

2.1. Wodociągi grupowe

W gminie funkcjonują następujące wodociągi grupowe:

Wodociąg „Czyzew Osada”

Ujęcie i stacja wodociągowa

Wodociąg oparty jest na dwóch studniach głębinowych o następujących parametrach:

Lp	Nr studni	Głębokość (m)	Wydajność (m ³ /h)	Depresja (m)	Rodzaj studni
1.	Nr 1	73	150	4,3	podstawowa
2.	Nr 2	72	130	4,7	awaryjna

Studnie zlokalizowane są na terenie ogrodzonej działki stacji wodociągowej, która jest własnością gminy. Zatrwierdzone zasoby wód podziemnych w kategorii „B” zostały określone na 150 m³/h. Z danych uzyskanych z Urzędu Gminy wynika, że max. godzinowe zapotrzebowanie wody na cele socjalno – bytowe wynosi 30 m³/h, zaś na cele przeciwpożarowe 43 m³/h. Zapotrzebowanie jest więc niższe od wydajności ujęcia.

Urząd Gminy wystąpił o przedłużenie ważności Decyzji wodno – prawnej.

Wyznaczona strefa ochrony bezpośredniej 8 m znajduje się w granicach działki, natomiast nie wyznaczono strefy ochrony pośredniej, z uwagi na dobrą izolację warstwy wodonośnej.

Stacja wodociągowa o wydajności 1920 m³/d, pracuje w układzie jednostopniowego pompowania wody. Woda ze studni tłoczona jest na cztery odzietlaczce (ustawione równolegle) oraz dwa hydrofony utrzymujące ciśnienie i podawana na sieć. Wody popluczne odprowadzane są do kanalizacji technologicznej, do czterokomorowego osadnika i po oczyszczeniu kanałem o średnicy 200 mm do rowu otwartego, o długości ok. 100 m, do rzeki Brok.

Zasięg wodociągu

Do ujęcia i stacji wodociągowej w Czyzewie podłączone są wsie: Czyzew Osada, Czyzew Żółte Jabłko, Czyzew Chrapki, Czyzew Stacja, Czyzew Rus Wieś i Kolonia, Czyzew Kościelny i Ołdaki Magna Brok (8 wsi). Długość sieci wodociągowej wynosi 27 km, a do sieci podłączonych jest 560 gospodarstw. Sieć wykorzystywana jest w 80%. Wykonana jest dokumentacja techniczna na sieć wodociągową obejmującą kolonistów wsi Ołdaki Magna Brok. Realizacja wodociągu rozpocznie się w bieżącym roku.

Wodociąg grupowy „Rosochate Kościelne”

Ujęcie i stacja wodociągowa

Wodociąg oparty jest na dwóch studniach głębinowych o następujących parametrach:

Lp	Nr studni	Głębokość (m)	Wydajność (m ³ /h)	Depresja (m)	Rodzaj studni
1.	Nr 1	110	27	18,5	podstawowa
2.	Nr 2	126	28	16,2	podstawowa

Pozwolenie wodno-prawne na pobór wód podziemnych i eksploatację ujęcia oraz stacji wodociągowej zostało wydane na okres 10 lat i jest aktualne do 31.01.2001 roku. Maksymalny pobór wody nie może przekraczać $Q_{\max} = 51 \text{ m}^3/\text{h}$, $Q_{\text{dśr}} = 750 \text{ m}^3/\text{d}$. Zatwierdzone zasoby eksploatacyjne wód podziemnych w kategorii „B” wynoszą $Q = 55 \text{ m}^3/\text{h}$. Ujęcie jest własnością Urzędu Gminy.

Strefy ochrony pośredniej nie została wyznaczona ze względu na głębokość posadowienia filtra oraz przykrycia warstwy wodonośnej ciągłą warstwą nieprzepuszczalną o miąższości przekraczającej 2 m. Stacja wodociągowa o wydajności 960 m³/d pracuje w układzie jednostopniowego pompowania wody.

Zasięg wodociągu

Do wodociągu grupowego „Rosochate Kościelne” podłączone są wsie: Rosochate Kościelne, Zalesie Stare, Rosochate Nartoły, Dąbrowa Wielka, Dąbrowa Kity, Krzeczkowo Mianowskie, Dmochy Wypychy, Krzeczkowo Biełki Nowe, Dąbrowa Michałki, Kaczyn Herbasy, Krzeczkowo Biełki Stare, Dąbrowa Cherubiny, Zalesie Stefanowo, Zaręby Skórki, Zaręby

W gminie Czyzew odprowadzenie ścieków sanitarnych odbywa się głównie do przydomowych, lokalnych zbiorników bezodpływowych z przeznaczeniem do wywożenia. Prawidłowo rozwiązana gospodarkę ściekową opartą na zbiorczym systemie odprowadzania ścieków i oczyszczalni posiada jedynie ośrodek gminny.

3. ODPROWADZENIE ŚCIEKÓW

Ujęcia, stacje wodociągowe oraz gęsta sieć wodociągowa, doprowadzająca wodę do prawnie wszystkich wsi w gminie, umożliwia korzystanie wszystkim gospodarstwom i zabezpieczają potrzebę na okres perspektywy.

2.3. Wnioski

Długość wykonanej sieci wodociągowej na terenie gminy Czyzew wynosi 3,3 km. Wież Dąbrowa Nowa i Wież podłączona jest do wodociągu „Szepietowo Podlesne”.

Do wodociągu „Zawisty Dworaki” (gmina Boguty Pianki) podłączone są następujące wsie z gminy Czyzew: Czyzew Siedliska, Godlewo Pięta, Siennica Klawy, Siennica Kara-sie, Siennica Lipusy, Siennica Pierce, Siennica Święchy, Siennica Pietrasze, Siennica Łuka-sze, Siennica Szymanki, Siennica Gizy i Dąbrowa Szatanki. Długość sieci wodociągowej obejmującej wymienione wsie wynosi 15,5 km.

Do wodociągu „Drewnowo Góły” (gmina Boguty Pianki) podłączone są 4 wsie z gminy Czyzew: Michałowo Wielkie, Jazwiny Kaczoty, Stokowo Szerzenie i Stokowo-Bucki. Długość sieci wodociągowej obejmującej wymienione wsie wynosi 9,3 km. Wykona-na jest dokumentacja techniczna na podłączenie wsi Jazwiny Piętki. Realizacja tej sieci wo-dociągowej będzie prowadzona w bieżącym roku.

Do wodociągu „Drewnowo Góły” (gmina Boguty Pianki) podłączone są 4 wsie z gminy Czyzew: Michałowo Wielkie, Jazwiny Kaczoty, Stokowo Szerzenie i Stokowo-Bucki. Długość sieci wodociągowej obejmującej wymienione wsie wynosi 9,3 km. Wykona-mentacja techniczna, a realizacja jest przewidziana w bieżącym roku.

2.2. Zaopatrzenie w wodę pozostałych wsi

Wież Zareby Góry Lesne podłączona jest do wodociągu z ujęciem na terenie gminy Andrzejewo „Zareby Boledy”. Planowane jest podłączenie tej wsi do wodociągu „Kosochate Koscielne”, z uwagi na lepszą jakość wody z tego ujęcia. W trakcie opracowania jest doku-mentacja techniczna, a realizacja jest przewidziana w bieżącym roku.

3.1. Oczyszczalnia ścieków

Mechaniczno – biologiczna oczyszczalnia ścieków o przepustowości 100 m³/d, została

wykonana w 1982 roku. Oczyszczalnia należąca do Państwowego Ośrodka Maszynowego, w wyniku komunalizacji w 1991 roku stała się własnością gminy. Z uwagi na brak osiągniętych wymagań stężenia zanieczyszczeń związków biogenych fosforu i azotu w ściekach oczyszczonych, został w latach 1998 – 99, zmodernizowany układ technologiczny oczyszczalni. Obecnie w skład oczyszczalni wchodzi następujące urządzenia: osadnik wstępny

Imhoffa, przepompownia ścieków (główna) podająca ścieki na złoża biologiczne sputkiwane, osadnik wtórny oraz komory osadu czynnego. Pierwszy stopień oczyszczania biologicznego następuje w oparciu o osad czynny z komorą denitryfikacji i defosfatacji. Doczyszczanie następuje na złożu biologicznym i w osadniku wtórnym. Proces defosfatacji wymaga wspomagania chemicznego. Oczyszczalnia po modernizacji zapewnia usuwanie związków biogenych azotu i fosforu, ale w dalszym ciągu nie ma rozwiązanego problemu odprowadzania nadmiernego osadu, który przy prawidłowej pracy oczyszczalni powstaje w ilości około 5 – 6 m³/d. Oczyszczalnia nie posiada urządzeń do przerobki osadów ściekowych oraz nie ma zaplecza magazynowego i socjalnego dla pracowników.

Z analizy pracy pomp wynika, że do oczyszczalni dopływa około 170 m³/d ścieków, jednak brak pomiaru ilości ścieków uniemożliwia podanie przepustowości. Dopiero obecnie trwa montaż urządzeń pomiarowych.

Odrowadzenie ścieków oczyszczonych odbywa się kanałem o średnicy 200 mm do rzeki Brok.

3.2. Sieć kanalizacji sanitarnej i deszczowej

Ze względu na ukształtowanie terenu wieś posiada dość rozbudowany system kanalizacji sanitarnej, z zastosowaniem układu grawitacyjno – pompowego. Lewobrzeżna część wsi oparta jest na 3 przepompowniach sieciowych (P1 – przy ul. Łąkowej, P2 – przy ul. Mazowieckiej oraz P3 – przy ul. Kościelnej) i kanałach tłocznych o łącznej długości około 2 km. Zastosowanie takiego rozwiązania umożliwiło znaczne wyphylenie sieci kanalizacyjnej.

Ścieki sanitarne kanałem grawitacyjnym przez rzekę Brok doprowadzane są do przepompowni głównej, oznaczonej na planszy symbolem P, skąd tłoczone są na oczyszczalnię. Długość sieci kanalizacji sanitarnej na terenie wsi wynosi 8,5 km i korzysta z niej 245 gospodarstw. Skanalizowana jest głównie centralna i wschodnia część wsi. Do obsłużenia pozostaje część zachodnia – zabudowa wzdłuż ul. Zarębskiej i częściowo Nurskiej oraz ulicach przyległych do nich. W trakcie opracowania jest dokumentacja techniczna na sieć kanalizacji sanitarnej.

Istniejący system gazociągów wysokiego ciśnienia na terenie naszego województwa nie pozwala na bezpośrednie zaopatrzenie w gaz przewodowy gminy Czyżew. Brak aktualnego programu i deklaracji mieszkańców na pobór gazu również nie pozwala na dokładne sprycyzowanie możliwości zaopatrzenia w gaz przewodowy gminy.

Główne elementy realizacji systemu gazowniczego zapewniające dostawę gazu ziemnego to budowa: gazociągu magistralnego o średnicy 100 mm (jako odgałęzienia od gazociągu Białystok – Rembelszczyzna), stacji redukcyjnej I stopnia w okolicy Czyżewa oraz wewnętrznej sieci gazowej średniego ciśnienia. Ze względu na dużą odległość czasową budowy systemu zaopatrzenia w gaz przewodowy wskazane jest utrzymanie i rozwijanie stosowania gazu propan – butan przez mieszkańców gminy.

4. ZAOPATRZENIE W GAZ

- Oczyszczalnia ścieków, o częściowo zmodernizowanym układzie technologicznym, wymaga rozbudowy i zabezpieczenia terenu pod jej rozbudowę.
- W trakcie opracowania jest dokumentacja techniczna obejmująca zachodnią część osiedla gminnego.
- Do rozwiązania pozostaje gospodarstwo ściekowe na terenie gminy. W pierwszej kolejności, z uwagi na wielkość wsi i wartość zabudowy, scentralizowanym systemem odprowadzania ścieków z oczyszczalnią powinna być objęta wieś Rosochate Kościelne.

3.3. Wnioski

uzbrojony w separator białej osadki.

prowadza ścieki z rynku do rowu otwartego prowadzącego do rzeki. Zaden z wylotów nie jest bezpośrednim odprowadzeniem do rzeki Brok. Drugi, bardzo krótki odcinek kanalizacji od rowów otwartych oraz niewielkich kanałów. Kanalizację deszczową posiada ul. Szkoła z Odprowadzenie ścieków deszczowych odbywa się poprzez dość rozbudowany system oczyszczalni, a jedynie rozbudowę istniejącej.

są kierowane do drugiej, nowej oczyszczalni ścieków. Nie przewiduje się realizacji drugiej tylko w części pozostaje aktualny. Według programu ścieki sanitarne z zachodniej części wsi Czyżew posiada opracowany ogólny kanalizacyjny sanitarny z 1991 roku, który przepompowni.

tarnej obejmującej ten teren. Z uwagi na ukształtowanie, teren będzie wymagał budowy kilku

5. ELEKTROENERGETYKA**5.1. Stan istniejący**

Gmina Czyzew zasilana jest w energię elektryczną z istniejącej stacji transformatorowej 110/15kV /GPZ/ w Czyzewie. W sąsiedztwie GPZ znajduje się podstacja trakcyjna dla potrzeb PKP. Przez teren gminy przebiega linia napowietrzna 110kV Małkinia – Czyzew – Białyсток krajowego systemu sieci WN.

Na terenie gminy znajduje się 77 stacji transformatorowych 15/0,4kV o łącznej mocy transformatorów 7425 kVA, w tym w Czyzewie - 18 stacji transf. o mocy transformatorów 4128 kVA. W zdecydowanej większości są to słupowe stacje transformatorowe typu ZH, STS lub STSa. Odbiorcy energii elektrycznej są obsługiwani przez postępek energetyczny w Czyzewie, zlokalizowany obok GPZ.

5.2. Wykaz stacji transformatorowych 15/0,4kV

(maj, 2000 r.)

L.p	Nr i nazwa stacji	Typ stacji transformatorowej	Moc transformatora kVA
1.	669 - ul. Nurska - Młyn	STSa	100
2.	148 - ul. Nurska	słupowa	160
3.	627 - GS	ZH-15	250
4.	637 - Stolarnia	słupowa	250
5.	611 - PKP - 1	STSa	100
6.	612 - PKP - 2	STSa	40
7.	666 - ul. Stoneczna	słupowa	160
8.	605 - GS Pawilon	STSa	100
9.	621 - Hydroformia	STSa	250
10.	139 - Rynek	słupowa	160
11.	610 - POM	STSa	75
12.	651 - Restauracja	WST	63
13.	668 - ul. Zarębska	słupowa	30
14.	146 - Kołko Rolnicze /Czyzew Ziote Jabłko/	słupowa	50
15.	667 - Czyzew Ziote Jabło	słupowa	100
16.	147 - Czyzew Stacja	STSa	50
17.	Farm Food /Czyzew Ruś/	PZO	2150
18.	886 - ul. Łąkowa	STS-pb-20/2550	40
	Razem wieś Czyzew:		4128
19.	Gmina Czyzew: 172 - Czyzew Chrapki	ZH-15B	50
20.	137 - Czyzew Chrapki	słupowa	50

21	135 - Dmochy Glinki	STSa	20
22	136 - Dmochy Rodzonki	STSa	63
23	132 - Nowe Bienki Krzeczkowo	ZH-15B	30
24	131 - Bienki Stare	ZH-15B	50
25	130 - Bienki Nowe	ZH-15B	63
26	799 - Dąbrowa Kity, Michałki	STSa	63
27	120 - Dąbrowa Kity	STSa	63
28	121 - Dąbrowa Szatanki	SB-2I	25
29	118 - Dąbrowa Wielka 1	STSa	100
30	119 - Dąbrowa Wielka 2	STSa	63
31	815 - Dąbrowa Wielka 3	STSa	63
32	117 - Dąbrowa Charubiny	STSa	100
33	816 - Charubiny	STSa	40
34	116 - Rosochate Nartoty	STSa	63
35	115 - Rosochate MBM	szupowa	63
36	113 - Rosochate 1	szupowa	50
37	114 - Rosochate 2	szupowa	30
38	112 - Rosochate Ośrodek Zdrowia	szupowa	63
39	110 - Kaczyn Stary	szupowa	75
40	109 - Świątek Strumiany	szupowa	40
41	111 - Kaczyn Herbasy	ZH-15B	50
42	133 - Gromadzyn - Szepielaki	STSa	75
43	628 - Szepielaki	STSa	30
44	129 - Krzeczkowo Mianowskie 2	STSa	50
45	128 - Krzeczkowo Mianowskie 1	STSa	160
46	123 - Zalesie Szatanowo 1	ZH-15B	63
47	124 - Zalesie Szatanowo 2	ZH-15B	40
48	122 - Zalesie szatanowo 3	ZH-15B	100
49	125 - Zareby Skórki	ZH-15B	40
50	126 - Zareby Święchy	ZH-15B	30
51	127 - Zareby - Góry Leśne	ZH-15B	20
52	145 - Zareby Bindugi	ZH-15B	30
53	801 - Czyzew Sutki 2	STSa	63
54	142 - Czyzew Sutki 1	STSa	100
55	789 - Czyzew Rus 2	STSa	63
56	140 - Czyzew Rus kol. 2 /Oldaki Magna Brok/	ZH-15B	20
57	143 - Dmochy Wochy	ZH-15A	30
58	144 - Dmochy Mrozy	ZH-15B	30
59	595 - Czyzew Rus kol. 1	ZH-15B	20
60	149 - Brulino Koski	STSa	75
61	828 - Michałowo Wielkie	STSa	63
62	150 - Czyzew Siedlińska	ZH-15B	125
63	602 - Jazwiny Koczoty, 1 Pierdki	STSa	25
64	152 - Godlewo Piętki kol.	ZH-15B	50

wymy 15/0,4kV.

- W miarę wzrostu zapotrzebowania na moc i energię elektryczną zajdzie konieczność budowy nowych odcinków linii napowietrznych 15kV wraz ze stacjami transformatorowymi
- Szacuje się, że niektóre odcinki linii komunalno-oświetleniowych mogą wymagać przeprowadzenia remontu i modernizacji.
- Ilość stacji transformatorowych oraz moc transformatorów jest wystarczająca w stosunku do potrzeb.
- Istniejąca sieć elektroenergetyczna 15kV wymaga częściowego remontu i modernizacji.

5.3. Wnioski

zapotrzebowanych.

Aktualnie w gminie, ze względu na konfigurację sieci elektroenergetycznej SN i jej stan techniczny, dostarczana jest moc i energia elektryczna do odbiorców w ilości przez nich

objektów. Powoduje to brak możliwości zasilania w energię elektryczną nowo realizowanych scowych planach zagospodarowania przestrzennego. Dotyczy to osiedla przy ul. Mazowiec-SN i m oraz stacji transformatorowych 15/0,4kV, przewidzianych w opracowanych miejsc- Na terenie gminy nie ma realizacji programowanych sieci elektroenergetycznych. Dotyczy to wsi Sienica Lipusy oraz Czyzew PKP.

Istniejąca sieć elektroenergetyczna SN i m nie we wszystkich częściach gminy jest wadująca stanem technicznym. W niektórych rejonach ze względu na zbyt małe przekroje przewodów i zły stan techniczny wymaga przeprowadzenia remontu i modernizacji.

	Ogółem:		
65	151 – Godlewo Piętki	ZH-15B	50
66	153 – Sienica Lipusy	ZH-15B	63
67	154 – Sienica Pierce	STSa	20
68	155 – Sienica Święchy	ZH-15A	50
69	156 – Sienica Pietrasze	ZH-15A	30
70	157 – Sienica Szymanki	ZH-15B	63
71	159 – Dąbrowa Nowa Wies kol.	szupowa	63
72	158 – Dąbrowa Nowa Wies	szupowa	100
73	878 – Dąbrowa Nowa Wies 3	szupowa	50
74	387 – Białe Misztale, Michałowo Wielkie	SB-2J	40
75	386 – Stokowo Szerzenie, St. Bucki	ZH-15B	63
76	655 – Czyzew Rus 3, RSP	STSa	63
77	141 – Czyzew Rus	STSa	63
	Razem gmina:		3297
	Ogółem:		7425

- Zachodzi konieczność wyznaczenia technicznych stref ochronnych od istniejących i projektowanych linii napowietrznych 15kV oraz 110kV do istniejących i projektowanych obiektów kubaturowych.

VII SYNTEZA UWARUNKOWAŃ ROZWOJU GMINY

■ w zakresie struktury funkcjonalno - przestrzennej

Uwarunkowania wspierające rozwój:

- dobra dostępność komunikacyjna:

- przebieg drogi krajowej nr 680 Łomża – Zambrow – Czyzew – Siemiatycze,

- przebieg linii kolejowej – magistrali pierwszorzędowej Warszawa – Białystok,

- położenie gminy w obszarze „Zielonych płuc polski” stwarzające możliwość ekologicznej promocji gminy,

- dobra dostępność ośrodka gminnego do sieci i urządzeń infrastruktury technicznej,

- występowanie obiektów dziedzictwa kulturowego, w tym:

- historyczny układ przestrzenny miejscowości gminnej,

- zespoły i obiekty zabytkowe – park krajobrazowy, zespoły kościołów, bożnica, budynki dworca kolejowego,

- dobra dostępność do usług podstawowych,

Uwarunkowania ograniczające rozwój:

- ograniczenia wynikające z potrzeby ochrony rolniczej przestrzeni produkcyjnej (wysoka jakość gleb),

■ przebieg drogi krajowej – kolizja z ruchem lokalnym,

■ przebieg linii kolejowej – ograniczona dostępność terenów po obu stronach torów,

■ dolina rzeki Brok – ograniczenia rozwoju przestrzennego miejscowości gminnej,

■ mała atrakcyjność centrum miejscowości gminnej:

- znaczny udział substancji w złym stanie technicznym,

- występowanie obiektów dyszarmomizujących,

■ w zakresie ochrony i kształtowania środowiska przyrodniczego

Uwarunkowania pozytywne

- dobre parametry geotechniczne gruntów stwarzających korzystne warunki fizjograficzne dla zabudowy,

- wysoka dynamika rozwoju gospodarczego i społecznego,
- kością dołchodów i dostępnością do usług,
- najwyższy w byłym województwie łomżyńskim poziom życia ludności określany wiel-

Uwarunkowania wspierające rozwój

■ w sferze społecznej

- wstępowanie konfliktów przestrzennych w postaci przernania ciągłości kortarzy eko-
- logicznych przez linie kolejową, ekspansję zabudowy w dolinki rzeczne itp.
- wstępowanie zdegradowanych terenów poeksploatacyjnych wymagających pełnej re-
- kultuwacji i zagospodarowania,
- wstępowanie zbudowanych terenów poeksploatacyjnych wymagających pełnej re-
- shu materiałów budowlanych,
- brak udokumentowanych złóż surowców budowlanych ograniczających rozwój przerny-
- rybackiej,
- brak na terenie gminy większych zbiorników wodnych umożliwiających rozwój funkcji
- stycznej i ekologicznej,
- zanieczyszczenie bakteriologiczne wód Broku jako utrudnienie w rozwoju funkcji tury-
- i funkcji osadniczej,
- powszechne wstępowanie bardzo dobrych gleb ograniczających rozwój przestrzenny
- mi poprzez modernizację istniejącego lub budowę nowego gminnego wysypiska śmieci,
- konieczność pełnego rozwiązania problemów związanych z gospodarką odpadami stały-
- monokultura sosny) ograniczają rozwój gospodarki leśnej,
- bardzo niski stopień zalesienia i mała wartość gospodarcza lasów (młode drzewostany,
- strukturze użytkowania obszaru,
- mały udział różnorodności łąkowej odznaczającej się dużą aktywnością biologiczną w

Uwarunkowania negatywne

- rycznego.
- dobre warunki arosanitarne przy braku większych źródeł emisji do powietrza atmosf-
- na poprawę stanu sanitarnego wód powierzchniowych i podziemnych,
- wyposazenie wsi gminnej i zakładowe oczyszczalnie ścieków wpływającej
- brak zagrożeń powodziowych dla zabudowy wiejskiej,
- mi o korzystnych warunkach zaopatrzenia w wodę pitną,
- dobre warunki hydrogeologiczne z jednorodnymi warstwami wodonośnymi stanowiący-
- podstawę rozwoju rolnictwa,
- wstępowanie gleb o bardzo dobrej przydatności rolniczej w całej gminie stanowiących

- występowanie placówek usługowych dla ludności obsługujących gminę Czyzew oraz sąsiednich),
- rezerwy siły roboczej,
- dobre warunki lokalowe w szkołach podstawowych (liczba uczniów na 1 pomieszczenie do nauczenia w gminie wynosi 22, zaś optymalny wskaźnik to 25 uczniów),
- dobra dostępność do placówek handlowych – prawie wszystkie wsie znajdują się w odległości nie przekraczającej 3 km,
- dobre warunki lokalowe w placówkach gastronomicznych,
- dobre warunki lokalowe placówki lecznictwa otwartego w Czyzewie,
- bardzo dobre zaopatrzenie w wodę do celów ochrony przeciwpożarowej,
- korzystne warunki mieszkaniowe charakteryzujące się dużą powierzchnią użytkową mieszkania na 1 osobę i małą ilością osób w mieszkaniu oraz wzrostem powierzchni użytkowej budowanych mieszkań,
- korzystna sytuacja wiekowa w gminie oraz bardzo korzystna w miejscowości Czyzew charakteryzująca się dużym udziałem ludności w wieku przedprodukcyjnym i produkcyjnym oraz małym udziałem ludności w wieku poprodukcyjnym,

Uwarunkowania ograniczające rozwój

- duże rozmiary bezrobocia szczególnie wśród absolwentów i ludzi młodych w przedziale wiekowym 18 – 34 lata.

■ w zakresie rolnictwa

Zjawiska niekorzystne występujące w rolnictwie:

- niski udział naturalnych użytków zielonych w powierzchni użytków rolnych,
- znaczny udział gospodarstw rolnych o powierzchni do 10 ha (52,3 %),
- ograniczony poziom usług na rzecz rolnictwa zwłaszcza mechanizacyjnych,
- brak zakładów przetwórstwa owoców i warzyw.

Do pozytywnych cech rolnictwa należą:

- dobra jakość gleb,
- dobrze rozwinięte przetwórstwo mięsa i zbóż,
- duży udział rośli intensywnych w strukturze zasiewów,
- wysoki udział upraw rośli przemysłowych w strukturze zasiewów,
- dobrze rozwinięta produkcja mleka i mięsa,
- duży udział gospodarstw produkujących na rynek,

- plony roślin podstawowych są wyższe od plonów uzyskiwanych w województwie.

■ w zakresie turystyki:

uwarunkowania wspierające rozwój:

- położenie przy trasie turystycznej Łomża-Siedlce i Łomża-Ciechanowice,
- występowanie zabytkowych obiektów kultury materialnej w Czyżewie, Rosochatem Kościelnym, Dąbrowie Wielkiej i Świątku Strumiany umożliwiających rozwój turystyki krajoznawczej,

uwarunkowania ograniczające rozwój:

- niskie walory krajoznawcze:
 - brak występowania obiektów i obszarów w postaci parków, rezerwatów, pomników przyrody itp.,
 - stosunkowo niska atrakcyjność krajoznawcza rozumiana jako stopień nagromadzenia obiektów i zabytków kultury materialnej,
 - mało korzystne warunki środowiska przyrodniczego:
 - niskie walory turystyczne istniejących kompleksów leśnych,
 - monotonna rzeźba terenu i brak punktów widokowych,
 - brak zbiorników wodnych przydatnych dla potrzeb wypoczynkowych,
 - ograniczona przydatność cieków wodnych do kąpeli i pływania (małe przepływy i zły stan sanitarny wód),
 - brak walorów wędkarskich istniejących wód powierzchniowych,
 - brak odpowiedniego zagospodarowania turystycznego (bazy noclegowej i gastronomicznej, urządzeń obsługi technicznej motorzacji).

■ w zakresie komunikacji

Czyniki komunikacyjne wspierające rozwój:

- bezpośrednia dostępność do kolei,
- położenie przy ciągu drogi krajowej,
- dobre rozwinięcie sieci ulic (wydzielone pasy drogowe) na terenach zamieszkania,

Czyniki komunikacyjne ograniczające rozwój:

- niefunkcjonalne przebiegi dróg powiatowych i wojewódzkiej w rejonie stacji kolejowej,
- niskie nośności konstrukcji jezdni,
- zły stan nawierzchni,
- brak ulepszenia i utwardzeń dróg gminnych,

- istniejące jednopoziomowe skrzyżowania dróg gospodarczych z linią kolejową.

■ **w zakresie zaopatrzenia w wodę**

Uwarunkowania wspierające rozwój:

- istniejące ujęcia oraz stacje wodociągowe pokrywają potrzeby perspektywiczne zapo-
trzebowania wody,
- bardzo dobrze rozwinięta sieć wodociągowa na terenie gminy i miejscowości gminnej,

■ **w zakresie odprowadzenia ścieków**

Uwarunkowania wspierające rozwój:

- częściowo zmodernizowana oczyszczalnia ścieków,
- dobrze rozwinięta sieć kanalizacji sanitarnej (z trzema przepompowniami ścieków) w
środkowej i wschodniej części miejscowości gminnej,
- w trakcie opracowania dokumentacja techniczna na kanalizację sanitarną obejmującą za-
chodnią część wsi gminnej,

Uwarunkowania ograniczające rozwój:

- brak rozwiązań gospodarki ściekowej na terenie gminy,
- wymagana dalsza modernizacja i rozbudowa oczyszczalni ścieków oraz zabezpieczenie
terenu pod jej rozbudowę,
- brak sieci kanalizacji sanitarnej w zachodniej części wsi gminnej,

■ **w zakresie zaopatrzenia w gaz**

Uwarunkowania ograniczające rozwój:

- brak sieci gazowej wysokiego ciśnienia w tej części województwa ogranicza możliwość
zaopatrzenia w gaz przewodowy gminy.

■ **w zakresie zaopatrzenia w energię elektryczną:**

Uwarunkowania wspierające rozwój:

- lokalizacja stacji transformatorowej 110/15 kV (GPZ) w Czyzewie powoduje stosunko-
wo łatwą dostępność do zasilania w energię elektryczną,
- dostarczana jest moc i energia elektryczna do odbiorców w ilościach przez nich zapo-
trzebowanych,

Uwarunkowania ograniczające rozwój:

- konieczność zachowania stref ochronnych od istniejących linii napowietrznych 110 kV oraz wiązek linii 15 kV (w okolicy GPZ) powoduje ograniczenia w zagospodarowaniu terenu,
- konieczność przeprowadzenia remontu i modernizacji części odcinków linii 15 kV oraz linii komunalno – oświetleniowych nn.

